

Qum iam per operam nature filiam flores perpetuum lecturus pariter et ipsius rerum nature maiestate scrutata per laborum et sudorum molestias iam appropinquem ad litus. Restat per moralizatas per etates creaturarum figuras necnon supradictas expositiones morales enigmatum poetarum moralizare et exponere figuras et parabolas scripturarum. Quia enim scriptum est quod auditor sapiens animaduet per parabolam et interpretatur uerba sapientium et enigmata eorum occultaque per uerba exponeret et in absconditis parabolarum diuisibilibus sicut per uerba. vii. et etiam scriptura per uerba. Dignum in uisum est unum tractatulum de moralizatione aliquarum figurarum bible huic operi meo miserere et paucas et multis eligere et per expositiones omnes que posite sunt a doctoribus et a gloriosis aliquam moralis expositionem ad creatorem laudem et gloriam ordinare. Protestor igitur quod non intendo me intrinsece vel curare de uero et litterali intellectu figurarum historiarum et enigmatum. Cum reuera tenuitate ingenij mei non deceat quod mittat ad tam ardua manus suam perferri cum sancti doctores nichil intactum uoluerunt dimittere: nec iustum sit quod mita solis factis adiuuare. Solus igitur aliquas figuras magis notabiles eligere intendo quas solum superficialiter quantum ad simplicium informationem

utiles iudicauero ad moes applicare propono. Nec omnia que ponam bene in attribuo quoniam multorum deum me confiteor et in multis passibus ipsorum uerbis uel sententiis uti humiliter recognosco atque in placuit alienam gloriam in attribuere nec aliorum ingenij derogare. Scio enim quod uerum nusquam in suo sensu abundat secundum apostolum ad romanos. xij. Et ideo non ignoro quod homini naturaliter displicet si aliquid laboris et opera sibi attribuat et ascribat et alieno pallio sese tegat.

Deus in mundi creatione ante omnia tamquam magis necessaria primo dierum omnium lucem fecit ut tenebras effugaret. Tandem uero die secunda firmamentum in medio aquarum constituit quo aquas superiores ab inferioribus diuisit. Aquas enim die tertia in locum unum cohercuit et aridam apparere mandauit. Et aridam uoluit terram. aquas autem que congregatas maria nominauit. Postea autem incepit terra herbas uirentes et ligna fructifera germinare ligna que et herbe ceperunt fructus et semina parere. Die quarto deus duo luminaria magis in firmamento posuit. Duoque luminaria magis scilicet sol et luna ut alter diei alter nocti preesset forent. Quinta uero die in aquas creauit pisces qui in aqua remanserunt et uolucres qui sursum ad aera uolauerunt. Sexta uero die deus in terra iumenta reptilia et bestias et tandem hominem creauit ipsaque in paradiso locauit et sic in sex

diebus sua opa cōsumauit et mū-
dum secundū creaturarū distinc-
tionez formaui. In septimo v̄o
die legit̄ quiesuisse et nichil p̄ter
illum diem et eius sanctificatioēz
fecisse. Recte videt̄ q̄ sic deus se
habuit in istis mundi maioris
creacione. Sic cotidie se habet
in minoris mūdi sc̄z hominis cre-
acione et mortalis hominis cō-
posicione. Dico ergo q̄ lux est
fides firmamentū est spes. **A**q̄
superiores sūt a deo imisse tribula-
ciones. **A**que vero inferiores sūt
a carne nascentes temptationes.
Terra est corpus herbe et arbo-
res sūt bona opa fructus et sc̄ia
sūt virtutes et merita. luminaria
sūt discretioēz. **S**ol eternorū
sapientia; luna eternorū noticia;
Pisces q̄ semp sūt in aqua sūt
deuocione. **V**olucres vero celesti-
um cōtemplacione. **I**umēta pau-
perū adiutoriū et subuocione.
reptilia aliorū dolorū cōpassione.
Bestie significant demonū et vi-
diorū cōsideracione. **H**ō vero ad y-
maginē dei factus desiḡt moras-
lis hoīs cōposicione et mētis
moralē p̄fectionē. **P**aradis̄ vero
denotat finalem beatificacionem
et glorie cōsecucioēz. Dico ergo q̄
ad hoc q̄ minor mūdus id ē vir-
p̄fect̄ moralit̄ cōstituat̄ p̄o neces-
sariū ē lux fidei ut sc̄z mētē illūz et
veritatē oñdat et errorē et tēbras
dissipet et cōfundat. **A**c. ix. **C**irā
fulsit eū lux de celo. 2° d̄z in ip̄o fi-
ei firmamentū. i. spes q̄. s. firma et

solida d̄z manē et it̄ aq̄s superiores
tribulacionū et inter aquas in-
feriores tēptacionū immobilis
p̄durare. **S**pes em̄ in deū v̄tobi
q̄ iuuat. q̄ sicut dicit̄ **E**ccl̄stia.
xxiiij. **Q**ui tim̄z dominū nichil
trepidabit quā ip̄se est spes eius.
Sequit̄ p̄tector sapiēcie firmamē-
tū v̄tutis t̄gnū ardoris v̄mbra-
culū meridianū. **T**ercio ibi debz
apparere arida idest penitēcie a-
riditas et aquarū idest deliciarū
carnaliū d̄z cōhiberi fluxibilitas
q̄ p̄ certo aq̄ inferiores id ē car-
nis delectaciones maria vocatur
p̄ eo q̄ ipsas multe amaritudi-
nes cōcomitant sicut p̄ in luxuri-
osis qui p̄ carnis delectacionibz
bñdis multas molestias patiū-
t̄. **A**po. viij. **E**t multi hoīm mor-
tui sūt ex aquis quia amare fec̄
sūt. **A**rida vero terra q̄ naturalit̄
et solida dicitur p̄ eo q̄ p̄nie ai-
ditas in mētis soliditatē mutat̄ in-
q̄tū sc̄z vt cōit̄ ille q̄ p̄ abstinēciā
et penitēciā a carnis voluptatibz
ē arid̄ fortis ē et stabilis. **P̄s.**
Fūdauit terrā sup stabilitatē suā.
Quarto d̄nt in isto mūdo. s. hoī-
ne poī luaria clare et lucēt̄ dif-
crecionis q̄ sc̄z ibi d̄z cē sol. i. sa-
piētia de sp̄ualibz. luna. i. sc̄ia de
naturalibz. stelle. i. sc̄ie ad v̄z p̄-
fectum p̄tinet q̄ ip̄se sit illumia-
tus et instructus in sp̄itualibz
et temporalibus et naturalibz.
vt habet̄ **A**bbacuc tercio. **S**ol
et luna steterunt in habitaculo
suo. **Q**uinto dico q̄ ibi debent

esse pisces q̄ valde sūt vigiles id
ē diligēcia vite actiue. aues vo-
lātes id ē sublimitas cōtemplatiue
qz p̄ certo iste debet eē diligens
et mobilis quātū ad mīstracōez
v̄tuose actionis: altus v̄o volu-
cris et sublimis q̄ntū ad volatū
cōtemplacōis. p̄s. Volucres celi et
pisces maris qui p̄abulāt semi-
tas maris id ē p̄abulare dūt se-
mitas cōscie amae et deuote. Sex-
to debent eē iumēta. i. adiutrix
p̄rimoz cōpassio. reptilia. i. vi-
ciorū q̄ in nob̄ repunt. meditaō
bestie. i. demonū crudeliū timor
et cōsideracio vt sic dicat hō illud
deutro. xxxij. mee sūt d̄nes fere
filuay: iumenta in mōtibz et bo-
ues. Talibz etiā creaturis spūa
libz p̄abulis frēq̄nter creat hō
ad ymaginē d̄i: hō dico interior
id ē interior rō et moralis p̄fectō
x̄piqz imago et imitacō qui fina-
liter ponit in paradiso id ē in ec-
clesie militātis statu et officio et
finaliter ī paradisi celestis gaudio
et solacō. gen̄ 2° p̄ lātauerat d̄ns
deus paradisi voluptatis a p̄nci-
pio in q̄ posuit hoīez q̄m forma-
uerat. Et sic sequit̄ septīa dies id
ē mentis trāquillitas et quietacō
et etiā eterna requies et cōsolacō
Sex em̄ diebz id ē sex p̄fectōis
gōdibz oīa q̄ ad mīoris mūdi id
ē interioris hoīs cōstitucōz spectāt
p̄nt spūaliter fieri. Et sic dies se-
ptima id ē quies mentis in hac
via vel eterna trāquillitas in pa-
tria potest sequi. vnde hoī dicit̄

Ero. xxij. Sex diebz opaberis
septio at die cessab. Et ibidē d̄z.
sex annis seminabis terrā septio
aut dimittas vt quiescat. Vel
dicam? q̄ mūdus est eccl̄a in cō-
scz cōpōsicōe cōcurrūt multa ḡna
creaturay id ē p̄sonay. Et p̄mo
quidē est ibi lux. i. nā āgelica q̄
bz hoīes illūinaē et erroz obscu-
ritatē fugare. Sūt ibi aque infe-
riores et superiores id ē sc̄i qui sūt
in patria et iusti qui degūt ī via.
Est etiā ibi firmamentū inter v-
trasqz aq̄s mediū id ē status p̄-
latoy et eccl̄asticoy qui scz inter
deū et populū medius currit et ī-
ter superiora et inferiora firmat ī fi-
de et moribz p̄sistit. Vt ibi sunt
herbe virētes id ē simplices po-
pulares arbores fructificātes. i.
boni actiui et seculares. stelle lu-
centes id est clerici atz doctores
pisces natātes id est viri deuoti.
Aues volantes id est viri cōtem-
platiui. Vbi est sol id est x̄pc qui
p̄ caritatē calefacit. luna id ē be-
ata v̄go q̄ noctē id ē peccatores
p̄ pietatē humectat et rigat. tra-
seu arida id ē viri fici seu abstu-
nētes. maria. i. viri amari et pei-
tētes. Vbi sūt iumēta id ē illi q̄ p̄
eleōfinas alios iuuāt. Reptilia
id est illi qui circa terrā repūt scz
illi qui agriculturē vacant. bestie
et fere id est nobiles qui liberi p̄
mūdi filuā p̄abulant homo ad
ymaginem dei factus id est iusti
qui p̄fectionem cristi et mores
in se et suis actibus representāt

Iste est ergo ille mūdus de quo
dicit dñs Jobis. ix. **Q**uā diu sū
in mūdo lux sum mūdi **E**t illud
iob. p̄o **M**ūdus p̄ ipsū factus
est **V**el dic q̄ firmamētū ē bo-
nus p̄latus qui se; d; eē solidus
et firmus inter aquas supiores
.i. inter deum angelos et scōs ⁊
aqs inferiores. i. fideles et sub-
ditos ē mediator et medius et
duob; magnis luārib; .i. dua;
bo spūalib; v̄tutib; se; sole inde
fectibili. i. iusticia. luna mutabis
li. i. clemētia. stellis lucētibus. i.
prudētia debet eē munitus **I**ste
ergo debet eē firmamētū p̄ cōstā-
tie firmitatē medius inter deū ⁊
populū p̄ orōnis suffragiū et p̄
p̄lationis auctoritatē mediator
vero iter alios p̄ cōcordiā et cari-
tatē illuiatus et stellatus p̄ sapi-
eciā et sagacitatē p̄ iusticiā et pie-
tatē nec nō p̄ multiplicatē v̄tu-
tū **F**iat luāria i firmamēto celi
Gene. p̄o. **V**el dic q̄ aq̄ superi-
ores que sunt cristalline solide ⁊
lucide sūt viri iusti qui sup̄ celos
spe et cōtēplacione morāt ⁊ q̄ p̄
sapiēciā lucidi ⁊ p̄ cōstāciā solidi
dimoscūt **p̄s.** **B**ndicite aq̄ q̄ su-
p̄ celos sūt dño. **A**q̄ aut̄ inferiores
q̄ i vnū sūt cōgregate ⁊ maria ab
amaritudine sūt dā et fluctuose
et tumultuose h̄gnt p̄cōres q̄. s.
p̄ malā aiciā iuicē cōgregate p̄ i-
uidiā amariāt̄ p̄ i cōstāciā sunt
fluctuosi et p̄ discordiā tumultuo-
si. **Pla. lvij.** **I**mpij q̄si mare fer-
uēs qd̄ q̄scē nō v; firmamētū igi

f. i. bon? p̄lat? d; istos ab iuicē
diuidē et it̄ eos diuidicā ⁊ dis-
tiguē et ab iuicē eo; sepāres **Ma-
th. xxv.** **Q**uid; agnos ab hedis
et pon; agnos a dextris hēdos
aut̄ a sinistris **V**el dic q̄ aq̄ de
quibus tam pisces q̄ volucres
sunt creati significant ista; mor-
talē vitā vel etiā istius seculi vo-
luptatem que scilicet est princi-
piū et origo pisciū id est malo-
rū. et volucrū id est bonorum h̄
p̄ cōtō piscis id est voluptuosi
in istis aquis p̄ cōplacenciam re-
manserūt volucres vero id est cō-
templatiui et iusti sursum ad bo-
na spūalia ⁊ eterna p̄ affectū
euolauerūt et aquas voluptatis
seculi in q̄bo fuerāt nati relique-
rūt **M**ali em̄ nō solēt locū nati-
uitatis sue se; mūdū dimittere h̄
ibi gaudēt moē piscium enatare
Abbaic p̄o. **F**acies hoīs sic pi-
scēs mai; **B**oī v̄o istū locū solēt
fugē et ad paradisi gloriā euola-
re **U**nde canit i ymno **Q**ui ex a-
qs ortū gen? p̄t̄ remittis gurgi-
ti p̄t̄m leuas in aera **V**el si vis
dic q̄ illi q̄ sūt volucres. i. sciētifi-
ci et spūales libenter relinquūt
patriam suam et natiuitatis sue
locum scientes **Luce quarto.** **Q**
nemo p̄pheta acceptus est in pa-
tria sua. **P**isces autem. i. volup-
tuosi imbecilles ⁊ ignari nesciūt
patriā suā dimittere vel exire aē
Vel dic q̄ deus i p̄ncipio fecit
luxem p̄mordiale de qua dicit
hystoia scolastica q̄ ipi; mateia

in solē cessit. itaq; de ea sol poste
a factus fuit. **I**sta igitur quous so-
le est p̄or in tpe fuit tamē mior
in opere qz licet nō erat ita clara
ista lux p̄maia que p̄cessit ficut
sol postea qui successit. **T**alis
lux videt eē btā v̄go que reuera
fuit purissima moze lucis. **G**en̄
p̄mo vidit deus lucē q̄ est bona
De ista em̄ fuit factus sol iusti-
cie x̄pc qz ab ip̄a fuit hūanitus
incarnatus. **I**lla ergo quous i tē-
pore ip̄so sole x̄po hoīe fuit p̄or
in virtute tñ et efficacia fuit mi-
nor. **U**n̄ de ista p̄t dicit bester iij
fons puus creuit in fluuiū ma-
gnū et in lucē solēq; diuersus ē.
Vel dicit q̄ ista lux que p̄cessit so-
lē et ante solis creatōem vias ip-
sius exercebat significat legē a-
te gr̄a. **J**ohannē ante x̄pm: gr̄am
ante gloriā. **I**niciū ante p̄fectionē
Johannē ante saluatore: qz scilz
ista tāq; miora et imp̄fectiora p̄-
cesserūt: illa v̄o tanq; maiora et
magis vtilia successerūt. **U**n̄ au-
gustinus in omelia p̄mittit iquit
iobānes ante x̄pm paniph? ante
sponsū seruus ante dñm ac
Senarius nūs i hoc vi^o p̄uilegi-
atus q̄a deus oīa op̄a constituo-
nis et creatōis mūdi sex diebus
cōpleuit. **I**n hoc etiā q̄ x̄pc sex-
to die a sexta hora diei mortuus
fuit a qz eē hō sexto die fuit cre-
atus. **E**t qz dies iste septie diei q̄
significat requiē fuit diuētus. p̄
istū nūm possum intelligē labo-
rē bone op̄a cōis exodi xxij. **S**ex

dieb; operaberis qz p̄ certo iste
nūs id est bonus labor bene nu-
meratus a mensuratus nobis in
hoc cōmendat qz deus ip̄sū mū-
dū creando sacrauit et ip̄sū recre-
ando p̄ sue passionis ministeriū
b̄ndixit. **I**stū etiā dies vij id est
eterna requies im̄mediate sequit;
qz scz post honestū laborē iustu
est q̄ celi requies habeat. apo-
c. xiiij. **A**mō iam dicit sp̄s vt re-
quiescat a laborib; suis. **S**exta ḡo
die fuit creatus homo ad deno-
tandum q̄ ip̄sē debet esse labori
bonorum operum deditus: q̄a
ficut dicitur luce xiiij. **S**ex dies
sunt in quibus operari oportet
Job quinto dicit homo nascit ad
laborem.

Ficut dicitur gen. ij. do-
minus a p̄ncipio paradisi
voluptatis in orientali
plaga plantauerat et ibi posuit
hoīem quē formauerat. **E**rat at
paradisus ille terrestris loc? ame-
nissimus p̄pe globū lunare po-
situs et in secreta mūdi pte loca-
tus diuersis arborib; cōsitus fō-
tib; et flūmib; irrigatus. **I**bi eī
est fons q̄ ascendebat de terra ir-
rigans sup̄ficiem paradisi qui tan-
dem in quatuor flumina diuidi-
tur que ad diuersas mūdi par-
tes mittūtur. **I**bi erat lignū vite
de cuius esu vita poterat cōtinua-
ri. **I**bi etiā erat lignū sciencie bo-
ni et mali per cuius esum intel-
lectus poterat illuminari et mens
sciencijs informari. **H**omo igitur

formatus ibi ponit et ut videtur
paradisum operet et seruet et ibi dominus
deputet. **P**aradisus potest signifi-
ficare virginem gloriosam que pro-
cul dubio in oriente lucis gratie
fuit sita. sursum ad celestia pro af-
fectu et contemplatione erecta. a mun-
do pro contemptu diuisa. in se solitaria
et secreta. aquis gratiarum irrigata
et virtutum arboribus fecundata. **I**n
ipsa enim et in eius medio fuit lig-
num vite. id est caritas. lignum scientie id est
veritas fons cuncta irrigans. id est pie-
tas. quadruplex flumen. id est sue pieta-
tis quadruplex proprietatis. fons enim
morie virginis benedictae in quatuor partes
est diuisus et in quatuor flumina disparti-
tus. quod scilicet unus de suis fluminibus
vadit ad angelos et ad sanctos
ut letificet alius ad miseros ut
in tribulationibus consolentur alius
ad iustos ut in bono confortentur
alius ad peccatores ut a criminibus
releuentur. **B**ernardus enim
dicit quod ista omnia facta
est et quod in ipsa invenit angelus
leticiam. iustus gratiam miser conso-
lationem peccator veniam. **U**nde eze-
chielis xxxi. flumina eius man-
bant in circuitu eius. **I**n isto ergo
orto deliciarum posuit deus pro ho-
mine quem formauerat id est christum
et ipsi fecit ipsum principalem
custodem et dominum quod scilicet factum est
cum verbum extitit incarnatum. **H**omo
natus est in ea et ipse fundavit e-
am altissimam. **V**el dic quod para-
disus est ecclesia sancta et alta et super se-
tas alias eleuata et in oriente fi-

dei constituta ubi scilicet est fons sa-
pientie verbum dei scilicet christus
qui per quatuor flumina. id est
quatuor euangelia aquam sue
gratie nobis fundit ubi lignum
vite id est crux que viuificat pec-
catores ubi lignum scientie. id est fides
que scienciat ignorantes ibi igitur
ponitur homo id est quilibet fi-
delis ut nutriatur et viuatur quia
alibi non est salus. vel etiam ibi
debet poni et presidi in prelatum
et dominum homo id est personam
rationabilis et iusta ut eius ope-
tur et exerceat. ut eum seruet et
custodiat. homo enim debet esse
et non fera id est rationalis et hu-
manus cui paradus committitur
cui custodia et regnum eccle-
sie commendatur. **V**el dic quod
paradisus est conscientia viri ius-
ti alta secreta illuminata irriga-
ta. ibi est fons scilicet gratie et
quatuor flumina id est quatuor
virtutes cardinales. lignum vi-
te id est memoria crucis etiam
lignum scientie id est virtutis fi-
dei et discretionis. atque sic homo
id est christus istum paradusum pro
gratiam libenter intrabit ipsum
quod custodiet et seruabit. **P**sal-
mista. **D**ominus custodit te do-
minus protectio tua super ma-
num dexteram tuam. **Q**uatuor
flumina fuerunt in paradiso ter-
restri que per diuersas orbis par-
tes se vndique diffundebant. pri-
mum enim flumen erat phison
quod circuit terram euilam ubi est aux

optimū bdelliū et omichin? **S**e-
cūdu est gion qui circūit ethio-
piā **T**ercū est flumē tigris qui
vadit cōtra assīrios **Q**uartū autē
est eufrates **I**sta quatuor flumi-
na pnt significare quatuor vtu-
tes que in paradiso cordis nostri
eē dnt **P**hison em̄ qui interp̄ta-
tur oris mutacō significat confessi-
onē que sc̄z terā euilat qui iter-
pretatur dolens id est contritio-
nem debet circūire vbi scilicet au-
rum id est sapiēcia bdelliū strin-
gēs id ē abstinēcia omichinus
qui oculos facit tremulos id est
timor et tristitia debet esse **G**ion
qui interp̄tat luctacō id est cōsi-
deracō q̄ sc̄z cōtra spūales hostes
debet luctari que debet ethiopiā
id ē viciōz et inferni caliginē cir-
cuire **T**igris que interp̄tat ve-
locitas ē diligēcia que debz opa
bona velociter exercere **E**ufrates
qui interp̄tat frugifer est elemo-
sina que fruge sua debet paupes
nutrire **I**sta em̄ quatuor flumi-
na id ē iste quatuor vtu-tes dnt
a fōte p̄nē deriuari vt inde pos-
sit paradīsus cōsciēcie irrigari
**Ecc̄l̄. xxxiiij. Ex corde quatuor
oriū.**

Homo positus in paradiso
oīa ligna habuit in sua
ptate et ipsū lignū vite
qd̄ erat in medio paradisi excepto
tū ligno et fructu sc̄ie boī et ma-
li et qd̄ solū sibi deus interdixit
Derūptū sic factū est qd̄ de nullo
legit comedisse nisi de illo qd̄ fu-

erat sibi interdēm **Q**d ad hoc p̄t
applicari qd̄ homo naliē mitē in
vritū **N**mus em̄ appetit homo
illa que sibi sunt libera et cōcessa
licet plus valeant q̄ illa que fu-
erunt denegata quinyimo res eo
ipso cōcupiscit quo denegat sic
narrat de quodam qui centena-
rius vixerat nec vnq̄ ciuitatem
suam exiuerat. qd̄ rex admirans
vocauit eum et sibi interdixit ex-
itū ciuitatis qui statim exire tem-
ptatus fuit nec quieuit quousq̄
rex exeūdi licēciā sibi dedit. p̄
uerbioz p̄mo **S**tulti ea que sibi
sūt noria cupiūt. vñ roma. viij.
Occasione accepta peccatū p̄ mā-
datū opatū est in me om̄em con-
cupiām **V**el dic qd̄ lignū vite est
diuina gracia. lignū sciēcie est
rerū noticia que sc̄z pro eo homi-
interdicat. quia sc̄z nō est bonū
qd̄ circa sciēcias animus plus
debito occupetur quinyimo nec-
sē est qd̄ a nimio sciēcie appeti-
tu per debitam prudēciam re-
frenetur. roma. xij. **N**on p̄ l̄ sa-
pere qd̄ oportet sapere et hoc qz
sciēcia inflat: caritas autem e-
dificat sicut dicitur cor. viij. **V**e-
rūptamen quidam sunt sicut a-
dam qui plus diligunt sciē qm̄
viuere et cū ad sciēciā qm̄
vitā vel grāciam currūt et poā?
appetunt fieri docti qm̄ boni esse
sicut sunt illi qui querunt sciē-
cias curiosas et dampnatas.
Sicut etiam sunt illi qui p̄ sciē-
cia dimittūt bonas l̄ filia et p̄p̄t

boc tales de paradiso. idest de statu salutis eiciuntur et a ligno vite quam contempserunt idem a vita eterna gladio domine sentencie et igne iebene finaliter excludunt. **Eccl. vij.** Non plus sapere quam necesse est. Vel dic quod lignum vite est sacra scriptura. lignum vero sciencie est mundi sciencia et doctrina. hoc est verum quod adam et eua que erant in paradiso et in statu ecclesie militantis a cuius currerunt ad lignum sciencie mundane et lucrative quam ad lignum vite sacre scripture et gratie domine. propter quod digni fuerunt abinde eici. et bonis ecclesiasticis spoliari. iuxta illud osee quarto. Quia tu scienciam repulisti expellam te ne sacerdotio fungaris michi. Deus de utero idest de limo terre sine semine virili sexta die formavit adam quem quia volebat esse solum decrevit sibi dare simile adiutorium et ideo in ipsum soporem misit et de costa eius eua formavit quam uxorem et sociam sibi dedit. Terra ista inuoluta est virgo immaculata de qua scriptura secunda ad adam christus sine virili semine sexta die. id est sexta etate fuit factus. Unde illud ezechiele xxxvi. Illa terra in culta est quasi ortus voluptatis. Tandem vero sopor mortis in ipso immittitur et eua. id est sancta mater omnium fidelium etiam de eius costa. id est de eius latere constituitur et formatur que cum ipso per fidem socialiter desponsat. Osee ij. Sponsabo te michi in fide. Vel dic quod

in hoc quod mulier facta est de viri latere non de capite vel de pede datur intelligi quod vir debet uxorem suam tamquam sibi collateralem et sociam diligere et eam non sibi preferre nec ei obedire. quia de viri capite non est facta nec eam plus debito vilipendere debet. quia de pedibus non est creata sed eam debet quasi sibi similem honorare et eam sociam reputare quia de medio scilicet de latere est formata. **Genes** tercio dicitur. Mulier quam dedisti michi sociam dedit et. Vel si vis allega contra loquacitatem mulierum quod vir creatus est de terra que est muta et non sonora. Mulier vero facta est de ossibus de re sonora que est sonora et dura. Plenus enim saccus terre sonat. Plenus vero saccus ossibus tumultuat. et inde fit quod mulieres que de ossibus facte sunt sunt loquaces. Viri vero de terra formati sunt taciturni. Cum adam et eua essent in paradiso positi et ad produendum prolem inuicem coniugati serpens qui erat sapientior cunctis animantibus terre accepit de fructu ligni vitis. Et primo decipit mulierem. promittens ei si comederet scienciam et aliquantulum deitatem dicens. Eritis inquit sicut dei scientes bonum et malum. Mulier enim decipitur et viro suo pomum comedendum tradidit. que etiam ad mulieris vocem contra preceptum domini manducauit. propter quod uterque maledictio eius iuravit et

de paradiso eiectus fuit et de? etiā
ante paradisi angelū et ignē id ē
murū igneū et gladiū versatilez
ad custodiēdū ianuā collocavit
Allegorice p adā pncipem vel p
latū magnū intelligo p eua vx-
orē eius aliquē cōsiliariū et col-
lateralem ipsius assumo. serpens
autē inferiores bailliuos deno-
tat pomū vero vitū substāciaz
designat **D**ico ergo q adā ē qñ
qz in paradiso id est pnceps vel p
latus in suo deliciarū palacio l
sue auctoritatis fastigio vbi p
certo semp vt dicitur hz eua diuigē
id est aliquē magnū cōsiliariū id
est collateralē sibi. igif et collate-
rali suo a deo oīs rapina interdi-
cīf et ne comedāt poma ligni sci-
encie id est ne deuorēt vel rapiāt
bona subditorū et maxime cleri-
corū religiosorū et scientificorū vi-
rorū eis dē denegat. **E**zechiel xlv
Sufficiat nobis pnceps isrl in-
iquitatē et rapinā intermitte.
iudiciū et iusticiā facite. **S**z qdē
p certo serpentes venenosi id est
inferiores bailliuū lignū sciencie
cū fructu suo pulchro et ad ve-
scēdū suaue id est diuites subdi-
tos cū suis diuicijs pmo eue id
est illi pncipali cōsiliario mgri
sui deferūt et ad poma id est ad
bona eorū rapienda eos iduāt
ocōnesqz faciendi exactiones et
affligendi populū ipsis signifi-
cāt et ostendūt illis dicentes ip-
sis illud qd ibidē sequit. **S**i cōe-
deritis nequaqz moriemī id est si

rapueritis bona talium nequaquam
peccabitis qz scz in hoc et in hoc
deliquerunt qz etiā bona subdi-
torū in necessitate sūt vtrā et cetera
Huiusmodi vō inquit si sic fe-
ceritis eritis sicut dñi .i. appare-
bitis aliorū dñi et mgri **H**is gō
ablatis et delatis eua id ē mal?
cōsiliarius ad vito suo id ē pnc-
ipi vel plato illud ipsū loquit
et sic de comedendo pmo vitū
id ē de exigendo a subditis īdebi-
ta subsidia de iponēdo falso cri-
mine inter eos cōscrif **Q**uapp-
ter et serpens deferens et eua cō-
sulēs et adā cōsencēs et auctem
pstant id est bailliuū et cōsilia-
rij et mgri a deo maledicūt **E**-
rūpnis culpe et pene finaliter su-
pponūt et a paradisi gaudijs ex-
cludūt **A**po. xxi. **E**t si vis dila-
ta etiā cōtra seculares officiales
et pncipes qui cōsilia facere nō
cessant quomō bona clericorum
que tamen sūt eis vitā comedāt
et cōsumāt. **V**el dic q adā est ra-
cō vel spūs: **E**ua sibi diuicta ē ca-
ro sensualitas siue corpus: pos-
mū est tēporalis delectacio **S**er-
pens vero est dyabolus et temp-
tacio **I**gitur dico q adam et eua
id est spūs et caro inuicē diuigū-
tur vt prolem bonorū operum
eua id est caro pariat cū caro seu
corpus sit pncipiū opandi inui-
cem desponsant **S**ed p certo s-
pens id est dyabolus pomū ve-
titū id ē malā delectacionē pmo
muliei id ē carni pntat que viro

suo idest spūi ut cōsentiat statim
portat Sic ergo adā eua medi-
āte cōedit qñ anim? carne insti-
gante male delectationi cōsentit
q̄ ppter vterq; paradysum idest
salutis et gracie statum perdit ⁊
maledictionē vterq; incurrit. qz
⁊ spūs amaritudinem caro vero
miseriaz inde sentit. Ignis vero et
gladius idest cōcupiscencia et de-
speracio ipsis opponit. ppter q̄
ab ingressu paradisi idest a reditu
ad grāam secludūt. P̄s In ignē
deicies eos: et in miserijs nō sub-
sistent. Cōstat em̄ q; adā et eua
idest anima et caro postq; serpe-
ti dyabolo cōsentiūt et pomuz
retitum cōdunt idest opus pro-
hibitū faciunt nō solum paradysū
idest statū salutis et gracie pdūt
ymmo miserā mentis et corpis
cupiscenciam et iracundiā tāq;
ignem et gladiū incurrunt. nec
nō difficultatē penitēdi ⁊ ad pa-
disū gracie ruerēdi sentiūt ita q;
laborib; et miserijs extra subsūt
idest incurrūt. Gen. xxij. Abra-
hā autē portabat in mambus su-
is ignē et gladiū. Postq; adā ⁊
eua pccauerūt apti sūt oculi eoz
⁊ cognouerūt se nudos et ad vocē
dñi timuerūt ⁊ se quia nudi erāt
abscederūt ⁊ folijs ficus suas t̄-
pitudines abscederūt. Rep̄ben-
si autē a dño remiā nō petierūt. s;
se excusantes. eua i serpētē adā
vero i eua ⁊ eciam in deū culpas
suas retorserūt. ppter q̄ paradisi
palaciū pdiderūt. Sic vero pec-

catorz vidēt se r̄prehensū et detis
gr̄ijs viduatū et nudatū vocē et
cōsorcū bonoz metuit. q̄ ppter
q̄tū potest se excusare cōtēdit et
sub diuersay palliacionū folijs
se abscedit nec vero dum redat
guit remiā petit sed peccatū suū
in aliū reputit et r̄fūdīt. q̄ ppter
remiā nō mēt. imo paradisi glori-
ā pdit. Iuste qz pauldubio qui
t̄pitudines suas occultat et celat
et de peccatis suis remiā nō petit
sed ea potius opit et excusat. iu-
stū ē q; paradisi gloriā amittat et
pdāt. Prou. xxviii. Qui abscon-
dit scelera sua: nō diget a dño.
Qui autē confessus fuerit et dimise-
rit ea miā; cōsequet. Angelus
q̄ custodiebat viā ligni vite ⁊ ia-
nuā paradisi habebat gladiū ig-
neū et versatīle ad p̄hibendū ne
adā post peccatū de ligno vite
sumeret et ne aliq; peccatorz pa-
disū intraret. Sic vero angelus
id est prelatus cui committitur
custodia paradisi terrestris. id est
ecclesie militātis summe debet ca-
uere ne adam post peccatum. i.
ne quicumq; peccatorz aut indig-
nū igrediat̄ ibidem et ne quocū-
q; modo sumat de ligno vite. i.
de officij; vel beneficijs que sunt
in paradiso ecclie. et propter hoc
talis āgel? vel p̄lat? dz habet gla-
diū seuē iusticie. q̄ tñ dz eē ignea
.i. caritā et dz eē v̄satis. i. v̄ti-
bil ⁊ discreta ut. s. poss; idignos
ab ingressu ecclie cōhibet ⁊ ipis li-
gnū vite. i. fr̄is ecclie denegat

Gladius enim iusticiaz significat
qua delinquentes punit et trūcat
Ista tñ dz eē ignea p caritatē v̄
fatis vero p mutacōis diuersi-
tate Prelatus em̄ qñ iusticiā vel
seueritatē facit vel qñ aliqūē gla-
dio pcutit semp hoc dz ex carita-
te facere ipsūqz gladiū iusticie n̄
semp equaliter infligē ymo ver-
tibiliter nūc vno mō nunc alio-
nūc iterimēdo nūc remittendo.
debet em̄ variare sic qz gladius
iusticie versatilis dz qñ s̄m̄ adici-
onē locoꝝ tpm causaz et psona-
rū diūsimode variat. ij. regū 1.
Varius est euetus belli et nē hūc
nūc illū cōsumit gladius.

Ham et eua p̄mo genu-
erūt cayn qui fuit malus
postea abel qui fuit bo-
nus Deus em̄ munera cayn dō-
psit ad abel vero et ad eius mu-
nera resperit Tandē v̄o cayn in-
uidia motus abel occidit ppter
qd̄ ipsū deus maledixit et signū
scz tremorē capitis in facie ei? po-
suit Ipse v̄o ex tūc vagus et pe-
fugus factus fuit Adā est pater
noster deus Eua est sinagoga q̄
fuit p̄maria eius vxor Cayn p̄-
mogem̄tus fuit populus iudeo-
rū de quo ero. iij. primogem̄tus
meus isrl̄ Abel v̄o innocēs fuit
xpc Dico allegorice qz adā. i. de-
us p̄mo eua id est sinagogā ha-
buit in vxorē. osee p̄mo Accipe
tibi vxorē fornicariā et fac fili-
os fornicacionū. Et p̄mo ī ista
vxore sua pessimū cayn filiū id

est durissimū populū iudaycū
genuit tandē v̄o frēm ipsi? cayn
scz abel id ē xpm̄ innocentissimū
pduxit ad cuius scz opa sacrifi-
cia et munera resperit deus ipsa
qz p redēp̄cōe hūani gn̄is acce-
ptauit cayn v̄o id est ipsi? ppli
iudayci munera. i. sacrificia et o-
pera que neminē iustificabāt cō-
tēpsit ysa. p̄mo Nō offeratis m̄
sacrificiū frustra: i. cōsiliū abhoīa
cio est m̄ Cayn igit. i. plūs iu-
daius abel fratri suo. i. xpo ei?
qz sanctitati et miraculis invidet
dū de pilato scriptū est mathei.
xxvij. Sdebat em̄ qz p inuidiaz
tradidissent eū ipm̄qz p crucē oc-
cidit et mordet qua ppter iste ca-
yn iudaius plūs vagus et pe-
fugus sup terrā ad lr̄az efficit et
signū in ei? facie pos̄t vt ab oīb̄
cognoscat Iudei em̄ ad lr̄az cog-
noscūt in facie et ppter peccatū
mortis frat̄s sui xpi vagi et pfu-
gi sūt ī orbe. osee ix Abiecit eos
dñs deus: qz nō audierūt eū et
vagi erūt in nacōnib̄ Vel si vis
dic qz adam est spūs eua caro I
sti ergo āte abel pducūt cayn qz
scz prius faciūt mala opa q̄ bo-
na et magis naturale ē mala fa-
cere q̄ honesta Vñ seneca dicit qz
vtutes m̄grō indigēt sine m̄grō
vicia discūt Vel dic generalit̄ cō-
tra inuidos qui scz qñqz vidēt ali-
os magis acceptos invident eis
et dolent vñ quātū ad vitam vel
famam occidūt eos. Vel dic qz
cayn q̄ interpretatur possessio ē

auar? cui? caput est tremulū qz
 scz auar? sp ē i timore **I**uxta illd
 senecē. Quātū accessim? ad suc-
 cessū. tm̄ accessim? ad metū **T**a-
 les etiā sūt vagi sup terrā qz nū-
 q̄ sūt solidi nec i aliquo statu fixi
¶ Vel dic qz adā ē de? . pogeit?
 ei? ē lucifer q̄ ē pncipiū viay dei.
Job xl. **I**ste ergo iuidēs hm fili-
 ū . i . hoiez occidit **I**pe vero nunc
 vag? et pfugus p hūc mundū
 discurrit.

O Enchis sexto dicit qz vi-
 detes filij dei filias hoiz
 q̄ essent pulchre . accepe-
 rūt vxores ex oibz q̄s elegerāt .
Exinde aut̄ geiti sūt gigātes q̄ i
 seculo fuerūt viri famosi et potē-
 tes . **F**ilij dei sūt viri ecclīastici
 q̄ p spūalē vocacionē a deo sunt i
 ecclesia generati **I**sti tm̄ qnqz vi-
 det filias hoim esse pulchras . et
 exinde accipiunt concubinas . filij
 autē sui aduulteriū gigātes sūt i
 quātū scz prēs eorū de bonis ec-
 clēsie aliquociēs ditāt eos . ita qz
 in seculo magni fiūt **¶** Vel dic qz fi-
 lij dei sūt q̄cūqz fideles . filij hoim
 sūt carnis delectaciōēs . quas p
 certo dū i vxores accipiūt . gigā-
 tes . i . mala et mōstruosa opa ge-
 nerāt et pducūt . quia pro certo
 omnis filius idest oē opus qd a
 carnis delectaciōē puenit natu-
 rā gigatēā idest enozmē et irraci-
 onabilē sapit . **C**ū diluuiū im-
 minēt sup terrā p̄cepit dñs noe
 qz faceret archā de lignis leuiga-
 tis ut saluaret vniūsiū semē i ea

fca ē ergo cū māsiūculis et tris-
 tegis suis **E**t habuit tricētos cu-
 bitos in lōgitudine . qnq̄gita cu-
 bitos in latitudine et trigita i al-
 titudine **L**imita fuit bitumine in-
 trinsecus et extrinsecus . ostiū fu-
 it inferius in latere . sursum vero fu-
 it fenestra cristallina in sūmitate
Archā etiā deorsū erat lata . sur-
 sū aut̄ stricta et in cubito sum-
 mata erat . **D**e omni viuencūm
 genē fructuū atqz semī i archā
 introducūtur . **V**erūtamen deorsū
 sū aīalia sursum vero volatilia sta-
 tuūtur . de istis etiā viuētibz posi-
 ta sūt in archa de mūdīs septēa
 de immūdīs aut̄ bina . scz mascu-
 lus et femina tam de volucribus
 reptilibz q̄ de iumentis **E**sce aut̄
 cōgregate sūt i archa p aīalibz
 nutriēdis **S**icqz fecim ē qz aīalia q̄
 in archa fuerūt sūt saluata . octa
 alia in aquis diluuij sunt deleta .
Tandem vero diluuiū qd q̄dra-
 ginta diebz incessanter durauerat
 oēm qz carnē consumpserat .
 cessare incepit . **A**rchā autē sup
 montes amenie requieuit . sicut
 oīa ponūtur . **G**en . vij cū expla-
 naciōē quā ponit mḡ i histoia
 scolastica **D**icam? igit̄ allego-
 rice qz archa ista figt ecclesiā mi-
 litāte que scz de lignis leuigatis
 idest de personis bonis dolatis . et
 a superfluitatibus viciorum ab-
 steris constituitur . et in qua noe
 cum filijs idest cristus vel aliqs
 bonus p̄latus cum suis subditis
 dominatur . et ab ipso prelato

p viribz ad saluacōem efficit fi
deliū et formas que p̄culdubio
bitimie caritatis et gr̄e interius
quātū ad affectionē et exterius
quātū ad opacōez inungit et li
mit̄ exo. xxv. **F**acies em̄ archaz
de lignis sethim interius ⁊ exte
rius deaurabis eā. **I**sta archa
habet aenacula māsiūculas ⁊ tri
stega id est diuersas statuū di
stinctiōes scz officia beneficia di
gnitates uentus collegia religi
ones ⁊c qz sic dicit̄ Jo. xiiij. **I**n
domo patris mei multe māsiō
nes sūt **I**n istis tñ tristegis posi
ti sūt ex omni gn̄e aīaliū et vola
tiliū idē ex omi gn̄e psonaz: q̄a
scz ibi inueniūt aīalia mūda et
immūda id ē boni et mali scilicet
volatilia viri ⁊ contemplatiui **I**unē
ta id est viri actiui reptilia id est
peccatores et defectiui. **S**ed de
istis istud ē certū q̄ in tristegis
id est in statibz ecclie aīalia rep
tilia dñt esse deorsū i statu subie
ctionis volatilia vero id est viri
spūales et ⁊ contemplatiui dñt esse
sursū in statu p̄lacōis: qz reuera
dignū est q̄ in gradibz eccliastr̄
cis ille qui plus valet sit supior
ille vero qui min⁹ sit inferior. vel
etiā aīalia sūt actiui qui occupā
tur deorsū circa terrena volucres
sūt cōtemplatiui qui occupant̄
circa celestia et sup̄ma. p̄u. xxv
Celū sursū et terra deorsū **I**tem
ista archa ecclie habet ostiū i se
rius p̄ quod intrat hoc est fides
et fenestrā supius p̄ quā lux veri

tatis videtur hec est visionis spe
cies **H**ic em̄ inferius ābulamus
p̄ fidē: sursū autē in patria am
bulamus p̄ sp̄em qz scz nūc vide
mus p̄ speculū et i enigmate tūc
autē facie ad facie in claitate si
cut dicit̄ p̄ma cor. xiiij **I**tem ista
archa hēbat longitudinez fidei
que habet tricentos cubitos p̄p
ter trinitatē quā credit: altitudi
nē spei q̄ hz triginta cubitos p̄p̄t
fructū tricesimū sexagesimū ⁊ cē
tesimū id est p̄pter triplex cele
ste p̄miū qd̄ expectat latitudiez
caritatis que habet q̄nquagita
cubitos p̄pter sp̄m sc̄m qui da
tus est die q̄nquagesima qui eā
inflāmat ephe. iij **P**ossitis intel
ligē que sit longitudo latitudo
sublimitas et p̄funditas **I**te ista
archa ecclie inferi⁹ fuit lata ⁊ sur
sū stricta ibi notat̄ q̄ deorsū est
lata i militate inq̄ntū multi sūt
vōti. sursū stricta in triūphāte i
q̄ntū pauci sūt electi **V**el etiā dic
q̄ ista deorsū est lata in militate
inq̄ntū multi sūt subditi mlti a
ctiui multi ip̄fecti **S**ursū vō stri
cta iquātū pauci sūt p̄lati ⁊ tem
platiui pauci p̄fecti. p̄sa liiij. m̄l
ti filij deſte magis q̄ ei⁹ que hz
virū **B**reuiter archa ista ecclie
⁊ tinet volucres ⁊ tēplatiuos aīa
lia actiua masculos p̄fectos fe
mias ip̄fectas et mūdōs bonos
imūdōs malos **C**ibū tñ bonoz
tpaliū et scripture et gracie ha
bet p̄ omnibz nutriendis et p̄ e
lectis ⁊ r̄prob̄ educādis dan̄ iij

Esca vniuersorū in ea. **I**ta ē er-
go que in cubito idest in xpo cō-
sumatur et p̄ficiat̄ ⁊ que ī diluui-
tribulacionum et cōtēplacionuz
p̄ q̄dragenā vite presentis fluc-
tuat et cōtūct̄ vbi eciam q̄cum-
q; in futuro p̄ fidē et gr̄ciam īven-
tus fuerit saluabit̄ qui aīq; vero
p̄ p̄fidiā vel peccatū extra māseit
peribit ⁊ damnabit̄ finaliter tū
sup montibus situabitur ⁊ quie-
tabit̄ sez in iudicio q̄n̄ p̄sens tri-
bulacionū diluuiū auferet̄. **P̄s**
Fūdāmēta ei? ī montib; scis. ⁊ c̄

No q̄ p̄uilegē

Vel dic q̄ aīa est archa vel ecia-
am vir p̄fectus qui debet habere
longitudinē fidei altū spei latūq;
caritatis ⁊ c̄ sicut supra q̄ bitumi-
ne dīne gr̄cie debet eē limita int?
ī cōsciencia ⁊ exteri? ī ap̄pencia q̄
de lignis leuigatis idest de bonis
affectiōib; debet cōstitui. īferi?
gr̄tū ad alios debet p̄ elemosinā
esse lata. sursum vero quātū ad se
p̄ abstinēciā debet strigi. **I**nteri?
d; habere ostiū hospitalitatis ad
pauperes introducēdos. **S**ursum
vero debet habere fenestrā discre-
cionis ad lucē veritatis speculari
dam. **I**n hac ergo debent eē volu-
cres idest mūde cogitaciones a-
nimalia idest viue opaciōēs se-
mina. id est sciencie et virtutes.
et sic diluuiū tribulacionū ⁊ tēp-
tacionū istam archā nō subūtet
sed finaliter in sup̄mis mōtib;
Quēscit. allegat̄ ut s̄.
Quō diluuiū q̄uiss̄et di-
misit noe colūbam que cū sit mū-

da auis et nō inuiss̄et vbi r̄q̄
esceret pes eius nisi sup fetenciā
cadauera que sez tāgere non vole-
bat reuerſa est ad noe iterū qui
apertam fenestrā ipsaz itrodux-
it in archam. **T**andem emisit
coruum qui inueniens humani
generis cadauera ad archam re-
dire noluit. sed cū cadauerib; fo-
tis mansit. **N**oe siḡt deū pr̄z
q̄ r̄uēa colūbā et coruū. i. bonos
⁊ malos p̄ creatiōēz eitit. **I**psos
q; ad hui? mundi diluuiū. i. ad
fluctum tēptacionū vel t̄bulacio-
nū dirigit et transmitit verūtū
quia mediante isto tēptacionū
vel tribulacionū diluuiū q̄si to-
t? mūdus plenus ē cadauerib;
et carnalitib;. **I**deo colūba idest
p̄sona simplex bona et nō inuei-
ens in mūdo ⁊ mundanis nego-
cijs ⁊ delicijs vbi pes affectiōis
ei? r̄quiescere debeat iuxta illud
imichee ij. **S**urgite ⁊ ite quia nō
habebitis hic requiem. **V**olunta-
rie redit ad patrem suum deum
scilicet ad secreta consciencie per
compunctionem ad boā eterna
per cōtemplacionem affectio-
nem oracionem refugiēs delicia-
rū cadauera negociorūq; et vic-
torū diluuiū vilipendēs diēs il-
lud **J**obis xvi. **E**xiui a pr̄e et ve-
ni ī mūdū et vado ad pr̄z. **S**; re-
uēa coruus. i. boīes coruimi car-
nales ⁊ imūdi d̄ r̄ditu ad deum
vel ad cōsciē secretū nō curāt imo-
exteius in cadauerib;. i. mundi
immundicijs et carnalitibus

se delectant. qua ppter in archā
salutis et paradisi vñ exiuerāt nū-
q̄ intrāt et ad noe id ē ad deū q̄
ip̄sos p̄ creacionē emiserat rediē
p̄ penitentiā refutāt dicētes illd̄
iberemie .v. **I**ndurauerūt faciez
suā sup̄ petram: noluerūt fr̄uētī
Isti igit̄ archā paradisi seu statuz
salutis intrare refutāt et in suis
delectacōibz et vicijz ex̄vagant̄
p̄s **Q**uibz iuravi in ira mea si in-
troibūt in requiē meā **I**sta potis-
sime ap̄nt de religiosis q̄ de ar-
cha id ē de claustris emittūt ad
tp̄alia mīstranda **C**arnales v̄o
et coruim q̄ sc̄z more corui sp̄ p̄
crastināt p̄māz dicētes cras cras
ex toto manēt ī mūdo boī vero ī
mūdi negocijs aut delicijs r̄qui-
em aut delectacōez nō inueniūt
q̄nq̄z redeūt ad deuocōem et ad
claustrū qui secū deferūt ramū o-
liue id est mīe bonū opus **D**el
dic de apostatis quoz quidā ex
toto remanēt circa cadauera id ē
circa imūdiā luxurie. **A**lij vero
redeūt ad noe id est ad p̄latū in
archam id est in ecclesiam vel in
claustrum. **T**ales igitur ramū
oliue qui misericordiam signifi-
cat secū portare dicūtur pro eo
q̄ isti qui ad penitentiāz redeūt
misericordiam et pacem meren-
tur. luce xv. **S**urgam et ibo ad
patrem meum: et dicam. pater
peccavi in celū et corā te. et iō dz
q̄ noe extensa manu ap̄hendit
colūbā p̄ eo q̄ p̄latus debet ta-
les misericorditer recipē et ip̄is

cōcedē remiā et tutelā dicēs illud
iberemie iij. **R**euertē et ego sus-
cipiā te **E**t illud cāticoz ij. **V**eni
electa mea etc. **C**olūba fuit
emissa āte ad videndū si cessas-
sent aque diluuij sup̄ trā que re-
spere redijt ad noe ferens ramū
viridis oliue in ore suo et diluui-
ū cessasse signās et pacē redditā
humano generi designās **S**ic ve-
ro dudū cū iā diluuiū peccati et
dāpnacōis gen̄z cōsumpsit hūa-
nū missus ē a noe. i. a dō prē de
ipsa archa paradisi colūba. i. xpc̄
benignissimus atq̄ mitis. qui sc̄z
in hoc mūdo ramū oliue virētis
id ē porcionē nostre hūanitatis
assumpsit quā tandē in ascensio-
ne ī archā paradisi ad noe. i. prēz
detulit et eius v̄tute cessasse et cō-
sumatū fuisse vicioz diluuiū in-
timauit dicēs illud thobie xij.
Tempus est vt reuertar ad eū
q̄ misit me **V**olens deus mire
pactum cum genere humano q̄
de cetero non est futurum dilu-
uiū nec per diluuiū consumen-
da omnis caro promisit arcam
suum ponere in nubibus et est
signum federis inter ip̄m et iter
terram **S**ic deus volens huma-
num genus asscurare q̄ diluui-
ū eterne dampnacōis nunq̄
amplius inuoluēt mundum v̄-
niuersum arcam suū tetendit et
parauit illum scilicet filiū bene-
dictum ipsumq̄ in nubibus id
est in purissimis marie visceri-
bus posuit ibiq̄ colores duos

principales rubeum scz a celestē
assumpsit Rubeus vero color sig:
nificat carnem: celestis vero sigt
animam Sic ergo fuit deus pa
ter mediāte isto arca hūano ge
neri cōfederatus hō vero a damp
nacionis diluuiō ē liberatus Un
de de cristo dicitur eccl̄. p̄mo. qd
ipse ē quasi arcaus refulgens int̄
nebulas glorie Et sicut arcus iste
designt pluuia vide i titulo suo.

Non cepit esse vir agrico
la et exercere terrā plan
tauitq; vineam bibit vi
nū et inebriatus ē et nudatus ia
cuit in tabernaculo suo qd cū vi
disset cham filius eius verenda
pris nō cooperuit s; deridens pa
trē nudatum hoc sem et iaphet
suis frīb; nūciauit. q; statū palli
um hūeris suis iponentes aūsa
facie vsq; ad patrē retro cesserūt
ipm; opuerūt a ei; turpitudiez
nō viderūt. p̄pt̄ qd cū euigilass;
cham cū posteritate sua seruitu
te et maledictione dāpnatus est
ab ipso Sem vero a iaphet a dō
benedictionis ḡciam meruerūt.
Istud potest applicari qd vtile ē
qñq; vicia et defectus hoīm dis
simulare. picula vero ipsa tegē
vel videre qñq; vero noe. i. aliq; s
platus vel p̄ncēps vino i quo
est luxuria. i. vicijs et carnalita
tib; ebrui; in tabernaculo dom;
sue quiescit et delectat turpitudi
nēq; luxurie sue a alioz viciorū
ita oīb; manifestat qd nudus sine
velamento iacere videt et quod

debetius ē ab alijs se videri nulla
tenuis opinat cū tñ vicia eoz nu
da ab oīb; videāt. **Ye. xi.** Nuda
ui femora tua ante faciem tuam
et apparuit ignōminia tua. Sed
pro certo tales nullo modo vo
lunt videri nec explorari quini
mo si ad noticiam suam veniat qd
aliquis homo defectus sue t̄pi
tudinis viderit solent dolē et ipse
fis publice vel occulte maledictio
nem vel punicionem inferre et
maxime quando sciunt qd ille q
videt deridet talia facta sua: et
mittit alijs publicare. Unde eccl̄.
iij. Non est enim necesse tibi ea
que abscondita sunt videre ocul
lis tuis Et ideo qui sūt sapiētes
filij tales turpitudies et infāias
de magnatib; et maxime de suis
patribus id est de suis prelatīs
et p̄ncipibus audiant ipsas vi
dere vel explorare non querant.
Iuxta illud michee vi. Non q
ras iniquitatem in domo impij.
ymmo pallium dissimulationis
induunt et ab inquisitione t̄tro
cedunt ipsosq; quātū possunt
excusant atq; tegūt ne appareāt
p̄pt̄ qd tales a talib; defectuo
sis m̄ḡtib; b̄ndictioēs a gloriā ac
qrūt mali eisupioēs illos potissimē
solēt diligere qd crimina sua stu
li em superiores illos potissime
dissimulatioēs pallio trāfire a ne
appareāt excusae Vel dic qd noe
ē p̄t̄ a p̄lat; nē q. s. si in delicijs
doziat ita qd t̄p̄tudo suoz defcū
ū in aliq; appareat sem et iaphet

1067
i. boni filij et subditi ipsū opire
et excusare nitūt. Chā vero id ē
mali et pterui subditi ipsū deri
dere et turpitudines defectuū suo
rū alijs p̄dere et eas i libellis et
appellaōibz reuelae cōnāf qua
ppter tales hūitute et aduerfi
tate dāpnant/ boni vero et paci
fici p̄speritate fruūt/ cū scriptū
sit leuitici xvij. q̄ qui reuelauerit
turpitudines patris sui mor
te moriat. Vel dic q̄ noe decim?
ab adā qui interpretat̄ ē quies cri
stū significat qui decalogū legis
impleuit et requiē paradisi donas
uit vinea quā plātauit domus
isrl̄ est. ysa. v. **I**sta em̄ ē que ex
pectata est vt faceret vuas: fe
cit aut̄ spinas qz scz ista vinū cō
solacōis dño debuit offerre ipsa
tū ipsū spinis voluit coronare et
acētū mordacis tribulacōis eidē
studuit p̄pinare et eū in cruce a
ceto potare p̄s. **I**n siti mea pota
uerunt me aceto. **Q**uia p̄ certo
ista ē que ipsū creatorē et plāta
torē suū xpm̄ vino tormentozū
inebriauit. **I**ta q̄ ipsū in locō cru
cis p̄ mortē nudū dormire fecit.
Ita q̄ chā filius ei? id ē malus
iplūs iudaycus vidēs turpitu
dinē eius scz hūamitatē ei? mors
tuā ipsum derisit cū dicit math.
xxvij. vach qui destruis tēpluz
dei salua temetipsū. **V**extū boni
filij eius sem et iaphet id ē apli
et xp̄iani verēda p̄ris id ē mor
tē et mortalitatē ip̄si? operuerit
inquātū ip̄az dignis rōnibz esse

necessariā mōstrauerūt qua p̄p
ter chanaā filius cham maledi
cū qz iudeoz posteritas p̄pter
xp̄i passionē maledicōe dāpnaf
sicut ip̄sinet dixerūt **S**anguis e
ius sup nos et sup filios nostros
math. xxvij. boni v̄o filij scz cri
stiani et apli benedictione tā tē
pali q̄ p̄etua p̄fruūt. iō de ista
vinea d̄querit dñs iheremie ij.
Ego plantavi te vineā meā ele
ctā et om̄ie semē verū quō ergo cō
uersa es in prauū vinea aliena?
Qum gigātes essent sup
teriā decreuerūt in cāpo
sennaar edificaē turrim
cuius sūmitas celū tangeret vt scz
i celū ascenderēt et nomē suū iter
hoies celebrarēt habuerūt ergo
lateres p̄ saxis et bitumē p̄ cēm
to. **I**git̄ cū edificarent et iam tur
rim illā in citate babilonica vsqz
ad duorum miliariorū extulise
sent altitudinē s̄m orosū et s̄m
ibero. sup ysa. xij. **I**ndignatus
dñs liguas eoz cōfudit ita q̄ al
ter alterius verba nullatenus in
tellexit. **Q**ua p̄pter abinuicem
sep̄ati sūt et p̄ mūdū s̄m liguan.
distinctiones sc̄ diuersimode di
uiserūt. **T**ales gigantes sunt
supbi qui turrim. i. fastigiosū et
altū statū in cāpo sennaar qui i
terptat̄ fetoz. i. in isto mūdo fe
tūdo edificare nitūtur sursumqz
ad altitudinē celi id ē altos gra
dus et status vltra q̄ requirūt
ipsorum merita abscedere mo
liuntur et hoc vt melius faciant

plures quādoq; in eandē societa
tē cōueniūt et ad hoc cōiter oc-
cupāt q̄ ppter sepe fit q̄ domi-
n? contra eos indignat̄ ipsoꝝq;
cōcordiā rūpit et ip̄os p̄ mortē
vel per infortunia diuidit. et sic
ocaulte faciēte dño op? malum
qd̄ cōperant impedit̄ Job q̄nto.
Dissipat filia malignorum ne
possit man? eoz̄ iplere qd̄ cōpāt
Om̄ abrahā eēt in vr. q̄
ē ciuitas caldeoz̄ apparu-
it ei domin? dicēs. Egre-
dē de cognaciōe tua et de domo
patris tui et veni i terrā quā mō-
strauero tibi et faciā tē in gētem
magnā Abrahā igit̄ in terram
chanaā ducit̄ vbi altare dño edi-
ficauit. et vbi dilataciō sui semis
totiusq; illius terre possessio si-
bi p̄mittit̄ atq; dat̄. **U**r qui in
terp̄tatur ignis figt̄ mūdum q̄
s. vr caldeorum dicitur pro eo
q̄ igne concupiscēcie mundus
continue inflammatur Abrahā
autem est homo. cuius terra est
terrena possessio. cognaciō ē car-
nalis delectaciō. domus patris si-
ue parētū est amicorum affectio
Terra vero quā deus nobis oñ-
dit est vita spiritualis religio et
p̄fectio. **D**ico igitur q̄ abrahā
idest aulibet peccatori qui in vr
caldeorum. idest in mūdo vel in
igne concupiscēcie habitat a deo
p̄cipit̄ q̄ inde q̄ntū ad affc̄m ex-
eat q̄ terram idest terrenorum
amorem. cognacionē idest pro-
prie carnis delectacionem et de

corē domus patris sui id ē p̄prij
generis nobilitatem et honorē
cōtempnat̄ penitus et dimittat̄
qd̄q; ad terrā quā ipse deus mō-
strat idest ad statū penitēcie vel
ad vitā spūalem se transferat et
transducatur. sic enim sibi p̄mittit̄
dilataciō ḡcie p̄mocio et exalta-
ciō glorie et possessio cœlestis pa-
trie sicut ec̄ p̄ math. xix. xpo di-
cente. **D**os qui reliquistis oīa tē.
Uel dic allegorice q̄ abrahā ē
cristus. terra est iudea. cognaciō
eius fuit iudeorum populus do-
mus sua templum et sinagoga.
Igitur p̄dicta verba potuerunt
esse patris dei ad cristum dicētis
Egredere q̄ntū ad fidē et q̄ntū ad
credulitatem de terra tua cōgna-
cione et domo idest de sinagoga
de templo seu iudayco populo
et veni in terrā chanaā idest po-
pulum gētilem quam monstrauēo
tibi vbi seq̄ altare tuū. i. ecclesiam
edificab̄ et vbi p̄ fidē dilataberis
et valebis **Ma. xix.** **I**n illo tēpe
Erūt altare dñi i egipto **U**el vi-
det̄ q̄ talia v̄ba dicit dyabol? ho-
mī quē videt̄ i statu religiois vel
ḡcie **M**onet em̄ hoīez̄ q̄ trā suā
.i. stabilitatē suā deserat et q̄ ḡ-
naciōez̄ suā. i. bonoz̄ suoz̄ socie-
tatē dīttat et de domo patris sui. i.
de religioe p̄ apostasiā fugiat et
recedat a ad terrā chanaan. i. ad
mūdū mente a corpe se deflec-
tat. et ibi p̄mittit̄ sibi dyabol? p̄
vanā sp̄e q̄ faciēt eū i gēte mag-
nā. i. q̄ faciēt ip̄z̄ diuitē a potēcē

qz ipsū in tēp alib dilatabit ⁊
qz terrā chanaā id ē mūdū i pos
sessoriōibz continuo sibi dabit sic s̄
videbat dixisse mulieri. quacūqz
die comederitis eritis sic dii ⁊c.

Ame iualescēte in trā cha
naā dñdit abrahā i egiptū
vt pegnaret ibidē. pharao autē
rex sibi suā mulierē abstulit h̄ tā
de imūne sibi eā restituit. **I**pe ve
ro fame cessante in terrā pmissi
ōnis redijt. Sic vere cū q̄s vrgē
te fame auaricie terrā pmissiō
nis id est claustrū vel deuocionē
dimittit et i egiptū id est i mūdū
et mūdi negocia descendit statim
adē pharao rex egipti. i. dyabo
lus pnceps mūdi qui vxorē ei?
id est diuinā grāz sibi tollit. **D**ez
tñ qñqz deus ipsū ad p̄māz r̄du
cit et vxorē suā. s. grāz sibi reddit
et cessante fame auaricie iterū i
terrā pmissiōnis id est statū sa
lutis l̄ religiois vel ad claustrū p
ducit. Ita vt dicere possit illd̄ p̄o
regū. ij. dñs mortificat et viuifi
cat deducit ad inferos ⁊ reducit

Loth et abrahā q̄uis es
sent amīc ⁊ fratres neq̄
bāt tamen h̄itare cōiter
qz erat possessio eoz mimia loth
igit̄ diuisus ab abrahā regionē
circa iordanē que irrigabat vt
p̄adisus elegit vbi ato p̄? cū ali
is captus fuit. Quatuor ei reges
contra sodomā vbi h̄itabat venērt
qui ipsū cū populo captiuauerūt
Abrahāz tñ occurrēs adūsarijs
obuiant et loth de eoz manibz

liberauit. Sic vero cottidie fit qz
illi quoz est possessio mimia scilz
diuites hui? mūdi fil̄ seu discordi
ter h̄itare nō p̄nt ymo ab inuicē
p̄ lites et controuersias diuidūt.
Terrena em̄ possessio ē diuisiō
nis occasio. Sepe em̄ fit qz loth
qui interpretat̄ declinās id est ali
q̄s qui ab abrahā id ē a bonozū
vicinoy societate declinat ⁊ ex h̄
circa iordanē mūdane p̄sperita
tis posse h̄itare se putat qui tam̄
ab hostibz id est a vicijz ⁊ tribu
lacōibz captiuat̄ ita qz oꝝ qz ab
abrahā quē dimiserat id ē ab il
lo fratre socio vel amico cui? soci
etatē dereliquerat ⁊ cōtēperat ad
iuuet̄. **I**git̄ nō est bonū bonā so
cietatē et cōcordiā dimittere nec
solū seu solitariū manē nec mū
di p̄sp̄era vltra debitū affectaē h̄
siml̄ p̄ discordiā quiescē et manē
Gen. iij. Nō est bonū hoiez eē
solum.

Domin? p̄cepit abrahē
qz sacrificaret sibi vacca
caprā et arietē triennes
colūbamqz et turturē. Abraham
ergo aialia diuisit volucres sine
diuisione ad p̄tē posuit tandem
aues celi cadauera sacrificij vole
bāt comedē sed abrahā eas abe
git. **I**n sero vero clibanus ardēs
apparuit q̄ sacrificiū cōsumpsit: dñs
v̄o multa bona abrahē p̄misit
et sibi secreta plurima reuelauit.
Reuera videtur qz in istis sacri
ficijs significānt omēs illi quos
sibi dñs vult spūaliter ymolari

ibi eam sunt aues id est contemplatiui aialia id est actiui Aues igitur p̄cipiuntur non diuidi pro eo q̄ contemplatiui nec p̄ mundi negocia nec p̄ affectiones varias sūt diuisi ymmo p̄ cōtemplationem in deū tendūt integri et p̄fecti **Leui. p̄mo** Aue non secabit nec ferro diuidet. **Iste** eiam aues sc̄z cōtemplatiui dicitur turtures p̄pter castitatem quā seruauant dicitur columbe p̄pter simplicitatem quā amant. **Isti** eiam p̄ domino dicitur oblati sc̄z par turturū aut duo pulli colubarū **Aialia** autē sicut dictū est sūt actiui q̄ sc̄z circa terrā. i. c̄ca terrena negocia solēt occupari et manere **In** istis vero est vacca iugo subditā q̄ significat subditos. aries dux gregis q̄ figit p̄latos. capra macilenta. q̄ figit penitentes laboriosos. **Igitur** quilibet istorū debet esse triennis quia videlicet vacca id est subditi debent eē triēnes p̄ fidē trinitatis quā debent simpliciter credē vel p̄ tria vota religionis obedienciā sc̄z paupertatem et castitatem que debent firmiter cōtinere **De** quo **Eccl̄. iiii.** fumulus triplex difficile rūpitur **Aries. i.** p̄lati dñt eē triēnes p̄ tres v̄tutes theologicas fidem spem et caritatē quas dñt habere veraciter de q̄b̄ p̄ me ad **Coz. xiiij.** **Nūc** aut manēt fides spes et caritas tria hec **Capra** vero id ē peitētes dñt eē triēnes s̄m tres p̄tes peitēcie sc̄z cōtricioēz cōfessi-

onē et satisfacionē quas debent veraciter implere. de quibz **Exo. iij.** **Diam** triū dierū ibim? in solitudine **Et** et sic quilibet istorum dicat illud **Eccl̄. xxv.** **In** tribz benepactū ē sp̄i meo **Talia** igitur sacrificia id ē tales p̄sone ab aui bz. i. a demonibz temptantibz se petūt sed ab abrahā. i. a deo vel a bono p̄lato defendūt. **Cliban?** eiam ardes. i. caritas p̄fecta tales inflamat ip̄osq; deo imolat et p̄ntat **Um** saray cor abrahe sterilem se videret tradidit ancillam suaz abrahe viro suo ut sibi in ea filiū generat; que tādē inter genua sua parer; et ascriberet sibi p̄tū. **Agar** autē cōcepisse se vidēs cōtēpfit dñaz. quā cū affligēt fugā inijt agar. quā tñ in deserto angelus vagātem et fugiētē inuenit sibiq; dixit **Agar** ancilla saray vnde venis et quo vadis? cōsulit ergo angelus q̄ rediret et q̄ sub manu domine sue ceruicem supponeret et ne amplius supbiret contra eaz **Filiū** eiam ex ea generādum p̄dixit et ab ipso xij. duces p̄cessuros p̄misit **Istud** potest expoimoraliter et dici q̄ abrahā ē hō q̄ r̄uēa bz v̄ corē et ancillā qz. s. saray cor sua figit aiaz: agar vero ancilla figit carnē Sara ergo. i. aia de se est steril. qz sc̄z aia de se nec p̄ se nichil potest operari vel facere nec p̄tū cuiuscūq; boni opis gnare cū n̄ bz organū et id ē q̄ ancilla e? sc̄z caro piat filiū. i. faciat

16

16

16

bonū opus qz licet a mēte pro-
cedat boni opis ordinacio sicut
a dñā tñ a carne pcedit execu-
cio boni opis sicut ab ancilla **De**
rūtñ qz ista ancilla id ē caro dce-
pisse et aliquid boni fecisse se vi-
dēs qñqz in supbiā erigit dñam
qz suā dēpnens in deserto mun-
di circa bona terrena vagatur.
ideo angelus id ē deus vel bon-
p̄dicator vel p̄latus ip̄am repre-
hendit tam de dētemptu dñe q̄
scz de fuga **Dicit** ergo sic. agar ā
cilla sarai vnde venis et quo va-
dis. **¶** tu agar que interpretatis
sompnū vigilie id est o caro que
semp sompnias vigilias et ludi-
bria huius mūdi que es ancilla
sarai id est aīe rogo vñ venis ad
uerte et quo vadis et qualis est
natiuitas tua et qualis mors vnde
nasceris qualiter morieris q̄ vi-
lis ingrediendo et q̄ flebilis mo-
riendo et caue qz de cetero aīam
tuā dominā nō dēpnas sed ei h-
uias obedias et intēdas qz scilz
dē in psalmo **¶** Quia ancille dēnt
eē i manibz domine sue. **¶** Vel dic
qñdo domia aīa laxat frenū ācil-
le. i. carni itaqz ip̄az domia pmit-
tit dāibē cārliter cū abrahā id ē
aliqua carnali vel tpali volupta-
te tūc statim cōcipit ismaelē id ē
malū ppositū qd scz dtra ysaac
id est dtra virtutes cottidie facit
bellū. cōcipit etiā quādoqz diui-
cias delicias et seculares sciēcias
et alia mūdi bona itaqz tūc ista
supba efficit: intātū qz domine

sue aīe neq̄q̄ obedire dignat̄ qñ
ymo si domina aīa ip̄am velit a
supbia reptimē et p abstinenciā
affligē statū solet ad desertū vici-
oz trāfire et a iugo virtutū fugē
et abire iheremie v. **¶** A seculo con-
fregisti iugū rupisti vincula dix-
isti nō seruiā. **¶** Ista etiā p angelū
i. p̄dicacionē et relacionē vel cō-
fessorē est reducenda: et sibi dicē
dū est agar ācilla qē p oīa sicut
sup̄. **¶** Vel dic recte sara significat
michi aliquos magnos d̄siliari-
os p̄cipū vel magnatū qui qñ-
doqz habent aliquā ācillā id est
aliquā psonā vilē et seruilē scz d
humili plebe natā quā diligūt et
ipsaz abrahā viro suo supponūt
et in eius hūicio ponūt vt ip̄i ex
inde filiū suscipiant. i. vt ex m̄ lu-
crū et obsequiū habeāt ip̄os cū
ingrīs promouent et extollūt q̄
tam statū vt ceperint p diuicias
imp̄gnari icipiūt supbire et sarā
dominā suā illū qui ipsas ad of-
ficia promouēt ingrate solēt cō-
tēpnē et de eo nō curare. q̄prop-
ter sepe fit qz tales solēt eos af-
fligere et propter ingritudinē
ad fugā id est ad amissionē sta-
tus quē eis procurauerūt cōpel-
lere et vr gere **¶** Et iō recte potest
talibz cōsuli qz erga dominā id ē
bñfactorē humiliēt et dtra ip̄-
sū insurgere nō conēt eccl̄. q̄rto
magto hūilia caput tuū **¶** Vel dic
qz sara significat p̄latū q̄ ancillā
suā. i. subditū suū pmittit ymo
etiā parat diuicijs et beneficijs

aliquodens impugnari. q̄ pp̄t se-
pe fit q̄ talis cōcepisse se videns
et diuicias vel sciencias acquisi-
uisse contra eū supbit ipsūmet a
eius mandata cōtempnit intm̄
q̄ si sara vel ipsū affligē vel corri-
gere nitit̄ statim p̄ apostasiā vel
p̄ appellacionē ad desertū mun-
di et ad romanam curiam cito
fugit et vagabundus p̄ mundū
ambulat et iacet. Angelus igi-
tur id est q̄cumq; bonus debet
talib; cōsulare q̄ redeāt et q̄ sa-
re. i. plato suo obtēpent a q̄ hu-
militate p̄uia ip̄si pacem q̄rant
dicēdo illud **Re. xxxi.** Reuertere
ad citates tuas vsq; quo delicijs
solueris filia vaga. **¶** Vel dic q̄
p̄a vxor abrahe fuit sinagoga q̄
a principio fuit sterilis a in fine
ysaac. i. xpm̄ qui interpretat̄ gau-
diū generauit. Ancilla sua est gē-
tilitas vel ecclesia collecta de gen-
tib; q̄ se cōcepisse spiritū salutis
videns dñam suā id est ecclesiaz
de iudeis natā pro eo q̄ dominū
crucifixerunt cōtempnebat sicut
dicit̄ ad romanos iij. Illā ergo
tāq; dominā alij honoraē iubēt
et cōtra eū supbire vetant̄. vnde
ad romāos iij. Postq̄ apostolus
dixit q̄ ei ecclesia nō ē dr̄na greci
et iudei. sequit̄ quid ergo habet
iudeus greco amplius. multū p̄
omnia. **¶** Vel dic q̄ etiam nos
qui sumus ex gentib; nō debe-
re sinagogam q̄uis induratam et
sterilem vilipendere sed eam q̄-
dam reuerencia honozare p̄ eo

no bene

q̄ ab illa scripture et fidei princ̄-
pia habui? Que etiā papa facē
dicit̄ quia sc̄z rotulā legis moyfi
a iudeis oblata i die cōsecratiois
sue osculari nullaten? dedignat̄

Abram p̄ceptū fuit q̄
octaua die omne mascu-
lū ar̄cūderet a q̄ certa
porcio d̄ sui carne p̄puc̄haufēt
ut sic populus dei a gentib; dis-
tingueret̄. Octaua dies ē tēpus
gracie quod post sabbatū legis
succedit. Nos igit̄ qui sumus i
isto octonario id est in statu a tē-
pore gr̄cie debemus eē a cūctis su-
pfluitatib; ar̄cūsi et maxime a
p̄pucio carnis nr̄e. i. a cōcupiscē-
cia carnali a sic soli masculi non
feine cūcūdebāt sic etiam hodie
masculi. i. p̄fā nō feinei. i. ip̄fā
se a vicijs cūcūdūt. et sic i cūcūsi
oē nomē iponebat̄ sic boni qui a
vicijs cūcūsi sūt nomē bone fa-
me p̄ alijs cōsequūt̄. **Eccl. xv.**
Mōie eterno hēditabit illū dñs
deus nr̄. Vel dic q̄ octonari? est
tps future r̄surrectionis vbi pro-
cto caro nr̄a a pctis supfluis pas-
sioib; cūcūdet̄ a pctis defc̄ib; se-
cludet̄. **Lu. ij.** Octaua die r̄erūt ē
cūcūde puez. **¶** Anq̄ abra et sarai
ysaac gerarēt p̄cepit dñs q̄ no-
mē suū crescēt et dicēt̄ abrahā.
Saray q̄q; nomen suū minueret
a diceret̄ sara. **¶** Per abrahā in-
telligitur intellectus. **¶** Per saray
aut̄ vxorem intelligo volūtatem
Isti ei duo sc̄z abrahā et saray
debēt simul ysaac id est bonam

pleni et bona opera parati et fructu
 virtutum domino gratiare. Sed reuera ad
 hoc requiritur quod abraham id est intel-
 lectus crescat veritatem cognoscendo:
 sarai id est voluntas decrescat se a
 concupiscentiis refrenando. Intel-
 lectus enim quantum potest debet in
 actu suo id est in agnitione verita-
 tis crescere. **Voluntas** autem in actu
 suo id est in concupiscentia boni de-
 bet se rationabiliter moderare. Scri-
 ptum enim est ecci. xviii. Post concu-
 piscencias tuas non eas et a volu-
 ptate tua auerte. Si prestant aie-
 tue concupiscentias suas faciet te in
 gaudium inimicis tuis. Debet ergo
 dicere sarai de abraham id est voluntas
 de intellectu illud Jo. iij. Illud oportet
 crescere me autem minui. Vel dic de
 coniugio quod quando vir crescit per bo-
 nitatem: mulier vero decrescit per hu-
 militatem tunc faciunt ysaac id est ri-
 sum et gaudium per deum iocunditatez
 tunc enim coniugium prosperat quando mu-
 lier subicit et homo dominatur. **Item**
 Quod tamen est contra multas domi-
 nas hodiernas que viris domina-
 ri intunt ysa. iij. mulieres domina-
 te sunt eis. Vel dic quod vir est pater
 quod debet crescere virtute et aucte muli-
 er est subditus quod debet minui humili-
 tate ut sic simul generent ysaac id
 est risum hoc est dictum ut sic pseue-
 rent in gaudio et prosperitate. **De**
 bet enim pater crescere et se magis
 ostendere ne familiaritas patiat
 contemptum. subditus vero debet humiliari
 et minui ne supbia patiat despectum
 gal. xvi. humiliata te sub manu domine

Quando mite ipsi pessimi
 dicebant qui se per horri-
 bilem infectionem luxuriei
 abutebant aduenas et pau-
 pes recipere dedignabantur et abun-
 dantia panis et vite superbia frue-
 bantur sicut dicit ezechiel xvi. pro-
 pter quod quia ipsos deus delere de-
 creuerat locutus fuit dominus a-
 braham dicens quod descendere volebat
 ut videret si crimine illoz fame et
 clamori hominum responderet. Abra-
 ham autem audita domini voluntate pro-
 loth nepote suo qui habitabat in
 sodomis sollicitus cum domino al-
 legare incepit quod non decebat deum
 quod prodet iustum cum impio. **Sibi** dicit
 dominus vere quod propter decem ius-
 tos si inuenirentur ibi ciuitati to-
 ti parceret: benignitatem iugiter pro-
 misit. **Ista** autem possunt ex eplaiter
 allegari quod mundi prosperitas causa
 est multorum malorum quia sic dicit eze-
 xvi. **Hec** fuit iniquitas sodomie so-
 roris tue habundantia panis et su-
 perbia vite: et manus pauperum non
 porrigebat. **Item** potest allegari quod iu-
 dex non debet vobis credere immo ad in-
 quirendum veritatem criminis debet perso-
 naliter descendere licet tanquam preuata
 personam constaret veritatem facti ip-
 sum scire sicut se constat quod domi-
 nus crimine istorum sciebat et tamen
 velle descendere pro veritatis scru-
 timo se dicebat. **Item** potest allegari quod
 quando infortunium est futurum quilibet
 debet esse sollicitus pro amicis
 exemplo abraham qui amicum loth
 cum domino disputabat. **Item** potest

De gusaria enim equali gumpatio dignitas misat
 loss. l. obnuandim. de off. p. r. ff. s.

allegari q̄ iustus nō debet orare
p̄ iusto q̄ liberet̄ a pena q̄m q̄
sit p̄p̄iquus quia abrahā non le
git̄ orasse p̄ loth nec p̄ eo alle
gasse nisi i q̄tū supponebat eum
iustū. **I**tem potest allegari q̄
pauci iusti sūt q̄nq; causa salua
tionis magni populi sicut p̄ b̄
vbi dñs p̄mittit se ciuitati p̄cere
si decē iusti inuērentur ibidē. **I**ta
aliter exponē nō oportet. **T**res
angeli missi a deo p̄ zodomā des
truēda inuenti sūt ab abrahā et
ad diuinū iuitatē. **Q**ui sc̄z sub ar
boze quieuerūt. pedes lauerūt.
et paēs subinericiōs et vitulū cō
ederūt. qui tādē sibi generacio
nē p̄saac promiserūt. **S**ic vero
q̄n abrahā. i. hō offert deo sacri
ficiū et diuinū sp̄uale. s. loturā pe
dū. i. cōfessioēz iudificatiōz. ubiā
arboris. i. crucis mēoriā refrige
ratiuā. subinericiū panem. i. mor
tis cōsideratiōē iāneratiuā. lac. i.
deuociōēz. vitulū. i. sp̄ualem cor
dis exultatiōē. tūc pro certo p̄
saac. i. r̄sus eterne glorie sibi p̄
mittit̄ et sibi a deo et angelis ef
nū gaudiū et leticia propinat̄.
Psa. xxxv. leticia sempiterna erit
eis gaudiū et exultatiōē obtine
būt. **V**el dic q̄ abrahā ē de
pater vel p̄latūz qui sc̄z inuētat ā
gelos. i. viros āgelicos et iustos
ad cōfessioēz loturā. ad arboris
idē crucis memoriā. ad lac deu
ciōis. ad recordatiōē future i
āneratiōis et cōfessionem vitu
li cristi in sacramēto altaris. **I**auē

tur inquit pedes vestri et requi
escite sub arbore ac. **C**ū duo
angeli i forma iuuenū zodomā
aduēmissent et i platea māfissent
loth recepit eos hospicio. **S**z cū
viri ciuitatis. ut ipi iuuenibz ab
uterētur fores domus irrūperēt
loth vero pro angelis quos cre
debat hoies. a tāta immūdiā li
berandis. vxorem et filias virgi
nes ipis malis hoibz ad facian
dam suam libidiēz obtulit quas
recipere nō volebant ymmo fo
res ipsius confringebant. tandē
p̄cissi sūt ab āgelis cecitate ita q̄
ostiū inuēre nō valebāt. **I**n cras
tino vero. angeli ipsū loth vx
rē et filias eduxerūt. sed duo ge
neri loth. submersiōē vrbis fu
ture credere noluerūt. ymmo cū
eis diceret̄ a loth q̄ exiret ipsū
loq̄ deliratorie crediderunt. qua
propter et ciuitas et ipi cum po
pulo. igne et sulphure in cras
tino perierunt. **I**stud enim
poterit allegari sine altera expo
sitiōe ad tria. videlicet q̄ i pec
cato contra naturam mens ho
minis plus q̄ alijs vicijs exēta
tur. **T**ales enim homines dicit̄
tur cecitate percuti pro eo q̄ su
per omnes homines hij sunt ce
ci. **I**sti etiam malefici ostium nō
inueniunt. quia pro certo isti o
stiū paradisi vbi sunt loth et ange
li nō intrabūt. **P**sa. lix. **P**alpauit
q̄si cecus parietē. **E**t p̄ hoc zodo
mā bñ interpretatur muta quia
scilz tales in iudicio erunt muti.

710
p eo q̄ excusacionē aliquā non
habebūt p̄s. **M**uta fiant labia
dolosa. **I**te allegari p̄t q̄ min⁹
malū tolerandū est pro maiori
malo vitādo sicut loth p̄stitutō
nē vxoris et filiarū sustinere vo
lebat vt crimē sodomitiā vitare
tur. **I**te p̄t allegari q̄ impossibi
le est eū a morte eripē quē etiam
oculta dei p̄uidencia decreuerat
punire sicut patz de istis generis
loth qui nolērūt credē vt exirēt
disponēte dño q̄ cū alijs cū qui
bō deliquerāt interirēt. eccl̄. vij.
Nemo p̄t corrigē quē deus des
p̄erit. **H**oc em̄ cottidie p̄cipit
quasi sc̄z homo volūtariū in fa
ta ruit itaq̄ nō obstāte d̄silio cō
trario ad ifortunia letus currit
f̄m q̄ oculta dei iusticia seu pro
uidēcia ipsū ducit. **V**t allega ista
exēplariter ad bonū hospitalita
tis que liberationē sui ⁊ suorum
meret. vñ aplūs. hospitalitatē
nolite obliuisci: p̄ hāc q̄dā pla
cuerūt angelis hospicio receptis.
Quoniam deus ciuitatē sodoē
cū alijs quatuor p̄pter
horrenda crimīa sua ig
ne ⁊ sulphure delendas de cūisq̄
dictū fuit loth q̄ vna cū sorore
et filiabus ciuitatē exiret. q̄q̄ in
oī circa regione nullaten⁹ rema
neret sed in monte potius se sal
uaret dictū etiā fuit eis q̄ nō re
spicerēt retro cū incederēt sed q̄
ad mōtē recto itinē p̄parerēt ve
rūtū cū iā micarēt fulgura et au
direntur tonitrua et ignis et sul

phur de celo mitterent in vrbes
sicut testaf solinus qui de sodoā
loquēs dicit q̄ ip̄az de celo tactā
testaf hum⁹ migra vxor loth re
uersa retro respexit qua p̄pter
quia inobediens fuit statū in sa
lis statuā versa fuit. **C**iuitates
iste mūdū designāt ⁊ etiā mūdi
status vbi qz pluria crimīa ha
būdare noscūt. p̄pter que deus
subuersionē et ignē et dampna
cionē eis dē d̄minat. **S**ulit domi
nus deuotis hoīb⁹ suis q̄ ide q̄n
tū ad affectū exeāt et in montez
religionis et p̄fectionis ⁊ etiam
d̄templacōis ascendāt q̄q̄ in om̄i
cē regione. i. in mūdi negocijs
et officijs et delicijs nō maneāt
sed recedāt et q̄ oīno caueāt ne
retro se respiciant et q̄ sc̄z ad vi
cia que cōfessi fuerūt p̄ recidua
cionē nō redeant nec ad mundi
bona quib⁹ renūciauerūt p̄ desi
deria retro cedāt nec p̄ apostasi
am se ab itinere salutis quā p̄fe
ssi sūt retrouertāt quia sicut dici
tur luce ix. **N**emo mittēs ma^m
ad aratrū et respiciens retro ap
tus est regno dei. **R**etro em̄ non
debet respicere penitēs recidua
do religiosus apostādo d̄templa
tūus in mūdi se negocijs impli
cādo q̄nymo ip̄e debet d̄tinuare
iter suū in bonū p̄ficiendo. **S**ed
p̄ certo q̄dā sūt sicut vxor loth
qui scilicet tonitrua d̄temptacionū
audiētes ignē cōcupiscencie sen
ciētes fulguā tribulacionū vidē
tes r̄tro r̄spiciūt ad vicia seu bō

tpalia q̄ dimiserāt se ouertūt. Et
qd̄ incepterāt dimitūt et p̄ inco-
stanciam vite retrocedūt. Sicut
eciā de infidelibus aīas pz̄. q̄ scz̄
audita modica tribulatione vel
difficultate ab incepta fidelitate
desistūt. Tales em̄ sunt religiosi
q̄ scz̄ ad bona mundi quibz̄ enū-
ciarūt libentū animo retrocedūt
cōtempto religionis et cōtēpla-
tionis mōte. ūsus vallē mūdi ne-
gociorū respiciūt et accedūt. Ta-
les igit̄ in statuā salis mutantur
in q̄tū scz̄ peccōres insensati duri
et obstinati efficiūt. et inquātū
i viros iniquos v̄tūtur. Ideo di-
cit dñs luce xvij. Qui in agro ē
nō respiciat retro. mēores estote
v̄xoris loth. Cū loth de zodo-
mis fugēt. ne igne et sulphure
deperiret. peccit a dño q̄ liceret
sibi ciuitatē segoz puulā itroire
sed qz̄ ibi fiebat creberim? terre
motus necē habuit exinde fugē
et ad mōtē ascēdē et ibi se salua-
re. Zodoma ē vita carnalis q̄
igne et sulphure luxurie fetz̄. Se-
goz vita cōiugalis que terremo-
t? multarū sollicitudinū sustinet.
Mons vero est vita cōtēplatiua
et ecclesiastica vel claustralis que
stabilis et tuta manet. Loth igit̄
qui interptat̄ declinans ē ille q̄
iuxta psalmiste cōsiliū declinat a
malo ut faciat bonū. q̄ scz̄ ignē
et sulphur carnalis vite fugit et
in segoz idest in statu cōiugali
tutus manē credit. Sed finaliter
attēto motu tēptacionū tribula-

cionū et miseriarū istius ciuitatis.
ad mōtē religionis vel ecclesie a-
scendit. et sic a carnali inflāma-
one se liberat et euadit. Psal. ij.
Vente ad mōtē dñi. Loth i zodo-
mis legit̄ bonus fuisse nec vnq̄
luxurie et ebrietati vacauisse. in
monte tñ vbi p̄ se saluādo fugā
inijt. legit̄ se inebriasse et cū pro-
p̄ijs filiabo iestū et adulterū cō-
mississe. Sic vero hodie sūt ml̄
ti alij q̄ de valle ad mōtē. i. de mō-
do ad religioē vel de seculari sta-
tu ad ecclesiasticū ascēdūt. et sic
p̄iculū dāpnacionis euadere et ibi
dē se saluare credūt. q̄ tñ ibidē e-
brietati et luxurie vacantes. deuo-
res fiūt. et dāpnacionis p̄iculum
plus iarrūt. De hoc queritur
dñs Is. xi. Quid ē iquit q̄ dilec-
tus meus in domo mea facit sce-
lera multa?

Abrabā duos filios ha-
buit scilicet ysaac de libe-
ra. et ysamel de ancilla.
Ysmael autē fuit ferus hō vena-
tor et sagittari? de q̄ dicit̄ s. xvi.
q̄ manus eius contra omnes. et
man? omnū contra eū. et e r̄gio-
ne fratrum suorum figet taber-
nacula. Ysaac atem fuit bonus
et mansuetus. Verumtamen ys-
mael secundū paulū apostolum
ad galathas iij. semp̄ fratrem
suum ysaac opprimebat. et eidem
molestias magnas inferebat. q̄
p̄pter cum sara mater ysaac hoc
quad̄ andie cerneret. dixit ad
abrahā. Ecce ancillam et filiū

eius. **N**ō em̄ erit heres filius an-
 alle cū filio libere. **I**git̄ agar cū
 filio ismabel eicit̄ vter aq̄ et pa-
 nis sibi ab abrahā in scapulis ī
 ponit̄ et dimissa per deserta fiti-
 ensq; vagat̄ aqua cōsūpta **A**n-
 gelus vero dñi apparens osten-
 dit puteū sicienti et sic eā cōsolat̄
Abrabā significat bonū plātū q̄
 reuera in domo sua id ē eccl̄a h̄z
 duo gr̄a filioꝝ quosdam bonos
 more ysaac quos .s. dīna gr̄a ge-
 nerant quosdā vero malos mo-
 re ismael quos sibi vxor ancilla
 id ē dyabolus vel simoniaca am-
 bicio vel carnalis affectio pcrea-
 uit .h̄ reuera inter istos semp so-
 lent esse iurgia qz ismael qui sig-
 nificat malos et maxime disco-
 los et puerfos qui reuera p cōtra-
 dictionē et rebellionē inuidiā et
 detractionē oībz se obiciūt et e re-
 gione fratru suozuz tabernacula
 sua figūt inquātū oīm alioꝝ vo-
 lūtatibz cōtradiciūt ita qz manus
 eoz cōtra oīnes et manꝝ oīm eis
 obsint .p̄ma testat̄ .ij. **D**eū nō a-
 māt et auctis homībz adūsant̄ .
Nū dico semp solent psequi ysa-
 ac qz scilz mali semp sūt solliciti
 bonos offendē et eos inimici eccl̄a
 p̄xiiij. cōtra bonū malū est et cō-
 tra vitā mors sic et cōtra virū iu-
 stū peccator . **S**z qd̄ .p̄ certo isti
 nō dñt esse heredes in eccl̄a nec
 quātū ad beneficia tpalia. ideo
 abrahā id est plātus debet eos e-
 iocere et vna cū matre sua simo-
 nia vel affectione carnali ab ec-

clētia segregare dicens illud iu-
 diciū xl. **H**eres ī domo nostra eē
 nō poteris qz de adultera natus
 es **V**el dic etiā moralit̄ loquēdo
 qz due iste mulieres sara libeā a
 gar ancilla significāt aīaz et car-
 nē et ysaac filius significat opa
 bona que ab aīa pducūt isma-
 el autē filius ancille significat o-
 pera mala que a carnis concupi-
 scētia pcreant̄ ysaac igit̄ ab is-
 maele ipugnari dicit̄ qz cōstat qz
 carnis opa solent spūalibus ope-
 ribz inimicari et contra ea p̄liari
 gal. quinto **C**aro cōcupiscit ad-
 uersus spiritū et spūs aduersus
 carnē .hec em̄ sibi inuicē cōtrariā-
 tur . **S**equit̄ . manifesta sūt opa
 carnis **A**brabam id ē homo qñ
 videt istos duos filios id est is-
 mael et ysaac id est malos affe-
 ctus cogitatus et opera cōnflige-
 re contra bonos et in domo cor-
 dis sui videt ipsa opera carnis o-
 pera spiritus molestare statim o-
 portet ancillam et filiū eius id ē
 carnem et opera carnalia eiꝝ e-
 re et deprimere et ad desertū pe-
 nitēcie mittere et panē et aquā
 per abstinentiam sibi imponere
 et sic ibi angelum testamenti cri-
 stum poterit inuenire qui pute-
 ū misericordie sibi poterit demō-
 strare

Uolens deus temptat̄ a-
 brabā p̄cepit sibi qz filiū
 suū quē diligebat ysaac
 tollerēt ipsūq; sup quēdā mōtē
 quem sibi ostenderet occideret et

ei imolaret. Tulit ergo abrahā
secū filiū suū ysaac vna cū duo
bo iuueibz et azino. quos scz ad
pedē mōtis dimisit. Ipse aut a-
brabā et filius eius q̄ ligna qui-
bz erat sacrificād? portabat mō-
tē ascēdit. ignē ⁊ gladiū ī maibz
tenuit. et ligna sacrificio p̄parat.
Succensis aut lignis accepit a-
brabā filiū suū et picat sup arā.
Cūq; manū ad gladiū extēdet
p̄ filio occidēdo ⁊ dño ymmolā-
do. statim affuit angelus qui p̄-
hibuit et qui arietē qui hērebat
ī monte inter vpres cornibz lo-
co pueri interficē sibi iubet. Sic
ergo fit q̄ dū aries occidit. Isa-
ac liberat? sanusq; ad iuuenes ē-
uertitur. a quibz inferi? aduēt?
ip̄si? expectabat. Abrahā est
deus pater: ysaac dei filius. ari-
es ip̄si? dei filij corpū. ligna v-
pres et ara. crucē designant. gla-
dius. lāceos et clauos. ignis eci-
am passiom? ardozem s̄gnt. duo
iuuenes remanentes. duos po-
pulos s̄gnt nō credētes iudeos
scz et gētiles. azinus autem qui
eos comitatur s̄gnt stulticiā qua
increduli ebentantur. Dico igitur
q̄ abrahā q̄ iterp̄tatur de? pater
ysaac filiū suū immolādū ī ara
crucis decreuit ita q̄ gladium et
ignem idest ip̄si? passiomis aspe-
ritatem contra eū preparauit. ac-
cidit tñ q̄ isaac id ē filij deita? mil
patitur. aries vero id ē xp̄i sola
humanita? immolatur. dum scz
cornua eius idest man? ad mo-

dum cornuū extēte iter vpres.
idē inter ligna crucis clauoten?
alligantur. et crucis cornibus as-
tringūt. Abbauc. iij. Cornua
ī manibz eius. Duo vero iuue-
nes idest duo populi iudei vide-
licet ⁊ gētiles ī infidelitate sua
p̄ maiori pte manserūt īquan-
tū ad montem fidei nō ascende-
runt. nec incarnationis aut pas-
siois misterīū agnouerūt. Qui
eciam azinū. i. stulticiam habuit
se dicūt p̄ eo q̄ isti ī sua stul-
ticia obstinati legūtur. nec credi-
disse q̄ credēda fuerant p̄bantur.
Iuce xxiiij. Stulti et tardi cor-
de ad credendum h̄ijs que locu-
ti sūt prophete. Ad roma. p̄mo
dicentes se esse sapientes. stulti
facti sunt.

Dostq; abrahā de sara
vxoze sua filiū suū isaac
genuit? ip̄siq; filiū imo-
lare tēptat? et ī loco filij arietē
occidit? fili? v̄eo nichil mali pas-
sus fuit? accidit q̄ sara ei? vxo-
z mortua ē. Qd vidēs abrahā sic
dicat? hic Gen. xxiiij. Seruū suū
eleazar misit ī mesopotamiam
terram scz gētilium ut ⁊ filio suo
isaac procuraret vxoze. Venit
igitur ī ciuitatem nachoz vbi e-
rat puella pulcherrima scilicet ē
becca filia batuelis que descēdit
ad fontem ut impleret idriam
suam. Ab illa igit? puella aquā
sibi dari petijt. que non eum so-
lum sed eciam et camelos suos
adaquauit. Iste ergo h̄i? causā

legacionis sue rebecca pntibz a-
peruit et eā filio dñi sui tanq̄ p
curator ducit in diuigē datisqz fi
bis armillis et ornamentis ad do
mū dñi sui ducit vbi ysaac medi
tantē in agro reperit que viso eo
statim de camelo descendit et pal
lio se inuoluit ipse vō puellā fa
ctis nupcijs sibi matrimonialit̄
copulauit eāqz in tabnaulo sa
re matris sue introduxit et eam
tantū dilexit q̄ amore eius mor
tē matris sue obliuioni dedit et
tādē duos filios esau scz et iacob
gñauit quoz esau mal⁹ fuit ia
cob vō scūs et optim⁹ homo fu
it Sic vō p̄ q̄ abrahā deus pa
ter de vxore sua sara id ē de fina
goga genuisset ysaac id ē cristū
filiū benedictū ariesqz id ē cristū
hūanitas imolata fuisse in cruce
ipseqz ysaac id ē ipsa filij diuini
tas nichil passa fuisse accidit qz
vxor sua sinagoga p̄ infidelita
tē mortua fuit inquātū scz fidem
incarnacionis filij nō recepit Jo
hānis p̄mo In ppria vicit et sui
eū nō receperūt et ezechiel xxiiij.
mortua est vxor respere: qua p̄
pter abrahā deus misit seruū su
ū id est aplōy et p̄dicatoz cetuz
ad terrā et ciuitates gētiles vt scz
puellā nobilem scz ipaz ecclesiā
de ipsa gentilitate natā filio suo
xp̄o in vxore accipet qui scz hāc
p̄dicando rogāt vt de puteo et y
dria naturalis pbie quā habe
bat et de aqua scīay quā otinue
bauriebat camelos suos id ē fi

deles populos adaquaret qz re
uera ecclia collecta de gentilibus
puteo suo id est sciencijs pbicis
multū adaquauit fideles et mul
tū etiā fugauit hereticos infide
les sic in augustino apparuit q̄
etiā ante fidē clericus inter gēti
les magn⁹ fuit Igit̄ iste seruus
-i. p̄dicatoz cetus isti puelle id
est ecclesie p̄mitie armillas et or
namenta grāy et v̄tutū donauit
tūt. ysaac vero id ē xp̄c qui iam
ad meditandū in agro padisi p̄
ascensionē ascenderat ipaz puel
lā sibi matrimonialiter copula
uit eāqz in tabnaulo m̄ris sue
id ē p̄ sacrā scripturā que fuit ta
bnaulū sinagoge matrimonialiter
introduxit inq̄ntū sibi scri
pturay dogmata reuelauit Ipsi
vero ecclia puella viso ysaac id ē
cognita xp̄i maiestate d̄ camelo
id est de supbia gentilis fastus
se hūiliando descendit et pallio
bonoz operū se inuoluit exēplo
bester que viso assuero dicebat
bester xv. vidi te domine sicut ā
gelū dei oturbatūqz est cor meū
p̄ timore gloie tue: valde es ad
mirabilis dñe et facies tua plēa
ē graciay. Sic igit̄ fit qz ab ysa
ac et rebecca. i. a xp̄o et ecclesia
plures filij id est plures xp̄iani
gignūtur quozum quidā iacob
qz boni alij vero esau qz mali di
ci merentur quia reuera filij cri
sti et ecclesie diuiduntur in duo
quia quidam sunt iacob. id est
boni et deo amabiles. Alij vero

sunt esau id est mali deo odibiles
Unde malachie pro Jacob autem di-
lexi: esau vero odio habui.
Cum rebecca secundum quod dicitur in ca. xx.
duos filios conciperet scilicet esau ma-
lum et iacob bonum. et tempus par-
tus instaret. collidebant pueri in v-
tero suo ac si invicem dimicarent.
quis cognoscet prius tamen factum
est quod esau qui malus est natus est pri-
mus Jacob vero bonus natus est
ultimus. Fuit ergo esau venator.
et ideo propter ipsum amabat eo quod de
venacionibus suis comedebat. Ja-
cob vero qui erat simplex et agricola
qui venationes non portabat
a patre non intantum dilectus erat
Pater iste ysaac est pater: mater vero
est ecclesia vtriusque. Igitur dico quod
ista mater ecclesia in utero suo id est in
collegio vel in claustro quicquid con-
cipit plures filios id est plures sub-
ditos. quosdam scilicet esau id est
malos. et quosdam vero similes
iacob id est bonos. Sic ergo fit quod
quando tempus appropinquat utpote
quando vacat aliquod beneficium ita
quod aliquis promoueat et quod exteri
pariat et per promotionem ad exteri
beneficium emittat. incipiunt in lucem
isti pueri scilicet subditi collidere
et pariter alter alterum impugnare
et hoc quia vult quilibet proprium ad pro-
motionem exire. Sed quod propter
esto esau qui fuit pilosus. proprium ex-
iste dicitur. quia scilicet hodie illi qui prodes
exercent dum tamen sint pilosi id est diui-
tes proprii ad beneficia promouentur. Illi
vero qui sunt iacob id est boni a sim-

plices ipromoti in claustris vtero
dimittuntur vel saltem alijs proponuntur.
Breuiter enim istud est verum hodie
quod illi qui sunt mali dum tamen sint ve-
natores et exactores. et de venacionibus
diuiciarum suarum ipsis suis
magistris munerum oblatores
sunt ab eis pre dilecti. Illi vero qui mo-
re iacob sunt simplices et pilis di-
uiciarum nudi nec venacioni rapi-
narum dediti ab eis sunt neglecti. pro-
lati enim et principes nullum subdi-
tum et officiale vel familiarem dili-
gunt. nisi illum de cuius venacione con-
edunt vel a quo lucra vel mune-
ra ac emolumenta percipiunt et de cuius
rapina partem suam assumunt.
nec alium in officijs suis libenter te-
nent promouent vel extollunt. Mi-
che. tercio. Si quis non dederit in
ore eorum quippiam. sanctificat
super eum proprium. Vide supra ca-
pitulo de vipera. De quibus fit
mentio Genesis vice simo sexto.
De puteis quos abraham et ser-
ui eius ysaac et serui eius fode-
runt quos eis philistei pro viti-
bus obstruebant potest dici quod a-
bramah est deus propter serui eius fue-
runt prophete. ysaac dei filius. ser-
ui eius fuerunt apostoli et euange-
liste. Igitur dico quod isti putei scrip-
turarum fecerunt quia scilicet illi veteris testa-
menti: isti vero noui proposuerunt.
Sed pro isto palesti. id est iudei istos
puteos nostris intantum obstruere
dum intellectum scripturarum per terrenum
sensum et perversum exponendo
conantur occupare.

Saac senex et cecities dū duos
filios haberet scz esau p̄mogeni
tū et iacob vltio genitū et p̄mo
genito suo benedicere decreuissz vo
cauit eū p̄cipiēs qz arā et pha
ratri suā sumēt et qz in venacōez
iret et cibos sibi gratos paraēt d
quibz comedens benedictōis gra
ciā sibi daret **I**git dū esau pilo
sus ad venationē foris p̄petās
iussa patris exequit: iacob frater
eius iunior domi remanēs bene
dictionem suam surripit et fura
tur de filio em̄ m̄ris rebecca du
os edos prepat vestibz optimis
esau se ornat et manus suas vt
videat pilosus edoz pellicul ar
ailigat et sic cibos noie esau p̄ri
p̄ntat qui tangēs manus ei? pi
lolas esse sentiens filiū p̄mogeni
tū ipsū putat dicēs qz licet habe
ret vocē iacob qz tñ manus erant
esau et cū abū comedissz paratū
bñdicionē sibi et suo semini statī
donat: p̄mogenitus vero qui iussu
patris venabat i agro postea
veniens nil ēportat **S**ic ergo fa
ctū est qz v̄tute benedictionis iu
nior p̄mogenito est p̄latus et mi
nori fratri p̄mogenitus est sub
ditus qz pater cecities dū mi
norē filiū p̄mogenitū credidit v
nū p̄ alio benedixit et sic iacob
benedictionē esau a patre habu
it v̄tute cuius in terra p̄missio
nis que de iure debebat p̄moge
nito mox successit et sic iacob id
ē supplantator dictus est qz sup
plantauit fratrem taliter **I**uste in

quit vocatū est nomē eius iacob
Per istū ysaac cecientē possū
intelligere p̄latū carnalē et igno
rantē et parū p̄ rationē videntē.
p̄ vxorē em̄ rebecca que interp̄
tat multū accepit intelligit car
nis affectio seu ambicio que scilz
hodie accipit vniuersū. **A**bauc
p̄mo **T**otū in bamo sbleuauit
Per duos vero filios intelligit
subditoz suoz duplex dicitō qz
scz qdā sūt p̄mogeni id ē boni q
sūt filij ecclie senes et maturi ex
terius venacioni dediti id ē in ne
gocijs ecclie occupati. **Q**uidam
v̄o sūt iuuenes et inscij sicut sūt
agnati et nepotuli intus i domo
ecclie quiescētes et circa prēm et
p̄latū in aliquibz officijs cōmo
rantes **I**git dicitō qz qnqz accidit
qz ysaac id est malus prelatus
per carnis affectionem vel p̄ ig
norāciam cecus factus vult ali
quam benedictionē id ē p̄moco
nem impendere et p̄mogenitum
filiū id est aliquem antiquū qui
satis seruiuit ecclie intendit p̄
ma facie promouere **I**ta qz sibi
precipit qz venacioni et negocio
rum administracōni vacet vt be
nedictionem id est promocionē
reportet dicēs illd. ij. thimothi
ij. labora sicut bonus miles cristi
quia sicut dicitur sapientie tercō
bonozū laboz gloriosus est fru
ctus **V**erūtamen sepe fit qz dum
tales p̄mogeniti exterius iussa
patris et vtilitatem ecclie faci
unt. tunc instigante matre sua

id est carnali affectioe et abicioe
iuuenes domi remanentes primo:
geitos ee dicunt iquantu scz sibi de
be dari pmociones asserunt. qz d-
bos. i. munera symoniace. pri. i.
plato offerunt. et man. i. opa ob
sequiaqz et huicia q fecerunt ondu
vna cu pelle carnalis affectiois
vel sanguinee coniunctiois qua
ptedunt Sic ergo fit q taliter de
cipiunt pre. i. platu q se faciunt p
mogeitos. i. magis bn meitos
credere. et sic solent benedictione. i.
promocione q debebat pogeni
tis et atiqzozibz reportare Sicqz
iuniores atiqzozibz preferunt. pri
mogeitu vero boni et laboriosi q
p venaciois et laborz studia p
remuneracioe ruerunt ad pre. in
subiectioe remanent. et supplan
tatores et ipij pmouet et tercia
promissionis id est bona et pin
guia beneficia consequunt. **Eccā.**
x. Vidi seruos i equis: et princi
apes abulantes sicut seruos sup
terra. **Nē** em eoz id est abicio q
optime pare cibos nouit quibz
prelati libenter rescunt. duos be
dos id ē munera duplicata et mā
na accipi mādat vestesqz optias
.i. exteriorē pōpā recipi cōsuluit
et tādē man. pilis. i. diuicijs et
muneribz cauolūt precipit. q.
bz tactis manualiter id ē appre
hēsis. iste pē idē prelat. ipsū ee
primogenitū asseit atqz dicit. nū
quid tu es fili. meus primogeis
tus esau. **Matb. iij.** Tu es fili
us meu. dilectus i quo michi be

ne cōplacui. **T**actui em magis
credidit q auditui qz isti pl. vo
lūt munera tangere q pmisso
nes audire **Fili** inquit. accede ad
me: ut tangā te. **Accessit** et cetera
Statiqz ut sensit vestimētoz ei.
fragrāciā bndicēs illi ayt **Eccē** o
doz filij mei sic odor agri pleni.
cui bndixit dñs **Seruiāt** tibi tri
bus. esto dñs fratru tuoz. **Vide**
ibi **Vel** dic q ysaac. i. mal. pre
lat. qndo vult dare benedictioez
.i. beneficiū vel prebēdā. vocat
priogeitū predilectū et ab eo pree
lectū et sibi dicit q ad venacioez va
dat et sibi cibos offerat. i. q mu
nera sibi pauret et qrat vbi bene
ficiū qd vacat det sibi p benedic
tioez p mūere **Verūtāmē** sepe fit
q dū pro curat venacioez suā id est
munera q dz sibi offerre ab alio
atcipet. qui oblatis hedis id ē
muneribz p priogeito accepta
t et alius spe fraudat. **Sicqz** fit
q ille qui prius cibos offert et
qui p. munera simoiaca pri pro
fert benedictionē et promotionē
ab eo prius refert. ut qui prioz
apportat. prioz habeat. et qui pri
oz offerat reliquias prioz tāgat.
Solent ergo isti mali et pessimi
superiores alijs superuementi
bz se excusare **Venit** inquit ger
manus tuus fraudulenter et ab
stulit benedictionem tuam. **Be**
nedixi ei et erit benedictus.
Vel dic q iste pater ē iudex quia
reuera illum non vere cognoscit.
quē mediāte pilo. i. mediātibz

muneribus vel affectiōe examiat
atq; tangit et ideo fit q; talis bñ-
dictionē alterius r̄portat dū p
ipsa iudex iniuste iudicat et alte-
rius iusticiā sibi donat cōtra qd̄
ysa. v. **De** qui iustificatis impiū
p muneribus et iusticiā iusti au-
fertis ab eo **Vel** dic q; ysaac ē d̄s
qui sc; duos filios habuit id est
duos populos sc; iudaicū popu-
lū p̄mogenitū. osee xi. p̄moge-
nitus meus isrl̄: et gētilē etiā iu-
more **Sed** dū esau. i. ppl̄s iudai-
cus exterius circa sensū lr̄alē scri-
pture remanet iunior gētilis do-
mī ēmanēs id est interius sensū
scripturē penetrās patris benedi-
ctionem sc; fidē xp̄ianā habet et
celi benedictionē p̄cipiet **Iste** enī
dū patri suo deo ad instinctū ma-
tris sue grē cibū virtutū cū pel-
lib; bonoz exemploz p̄ntat bñ-
dictionē fidei et glorie que fratri
suo p̄mogenito id est populo iu-
daico debebat reportat. mathei
viii. **Multī** veniēt ab oriente et
occidente et recūbent cū abrahā
ysaac et iacob: filij aut̄ regni eici-
ent̄ foras **Esau** autē p̄sequit̄ ia-
cob benedictū et iudaicus popu-
lus odit et p̄sequit̄ xp̄ianū. **Vel**
istud p̄t allegari de occulta dei p̄-
videnciā que p̄ter et cōtra volun-
tatē et spem hoīm suū iroducit
effectū. **Decreuerat** enī deus se ia-
cob benedictionem daturū qua
p̄pter ipse fecit et q; cōtra p̄priā
intencionē ipsū ysaac benedice-
ret. et q; frater suus tūc tēporis

foris esset q; sc; sepe fit q; deus
hoīem p̄pter intencionē tāq; in-
strumento suo vti vt finis quē
intendit efficaciter r̄sequat. **Vel**
allega cōtra ypocritas qui filēs
sūt iacob q; sc; manus id ē opa
sua cooperiunt pellib; id est fi-
ctis palliacionib; qua p̄pt sepe
fit q; beñ. i. p̄motionē reportāt
Vel dic q; de ypocrita p̄t dici. q;
vox inquit vox iacob est sed ma-
nus sūt esau q; sc; vocē hñt bo-
nā et verba honesta sicut iacob
qui fuit bonus man; at̄ impias
hñt et opa mala sicut esau qui
fuit malus

Sicut dicit̄ genes̄ xxviii
iacob fugiens irā esau
fr̄is sui recessit ī mesopo-
tamiā ad labā auūculū suū vt
sic a fr̄is impetu saluaret **Dū**
igif̄ ess; ī via supposito lapide ca-
piti suo obdormiuit et in somp-
nijs scalā celū tāgētē asperit et
angelos p̄ scalā ascendētes et de-
scēdētes dñm q; in xū scale vidit
Tādē v̄o reit̄ ad puteū cui; os
grādi lapide clauderat vbi oues
et cameli adaq̄bant. p; h̄ lyā et
rachelē vxores accepit et ipsi la-
bā multas diuicias acquisiuit.
Reuera sic debet facē iacob sup-
plantator. i. quilibet q; vult dy-
abolū supplātare si enī videt q; e-
sau fr̄ suus. i. dyabolus vel etiā
corpus p̄p̄riū ipsū p̄sequat in
p̄riā p̄ris sc; ī mūdo et eū p̄ diu-
sa vicia conef̄ occidē debet statū
patriā et mūdū p̄ r̄temptū exiē

et ad labā id est ad deum per o-
rationē et ad matris sue .i. diuine
gr̄ie mādatū debet in terrā aliēz
scz ad religioēz vel ecclesiā vel ad
morū pfectioēz trāfire **S**upra xij
Egredē de terra tua: et de agnaci-
one tua. et veni in terrā quā mō-
strauero tibi. **Q**ū ergo talis viā
pfectionis aggredit. nec est q̄
a mūdi tumultibz quiescē volēs.
capiti suo supponat lapidē .i. xp̄z
q̄ ē petra firma. scz ip̄i p sp̄e ⁊ de-
sideriū imitatur. quod si fecerit in
pace p mētis trāquillitatē q̄escet
scalā plenā deo et āgelis p quā
in celū ascēdit. .i. viā v̄tutū quā
xp̄s est vbi et viri angelici ascē-
dūt ī celū cognoscat. tādē puteū
sacre scripture q̄ ḡndi lapide .i.
gr̄adi difficultate clausus ē. et q̄
p ad aquādīs et potādīs came-
lis et ouibz id est magnis et par-
uis ordinatus ē repiet. et tandē
duas filias laban scz rachelē et
lyā id ē duas vitas filij dei. con-
tēplatiuā et actiāz in vxores ac-
cipiet. et ip̄i laban diuidas. .i.
virtutes ⁊ merita vel gloriā eter-
nā a deo p̄cipiet et acq̄ret. et sic
poterit dicere illud **Gene. xxxij**
Crescere me fecit domin⁹ in ter-
ra paupertatis mee. **S**ed sicut vi-
dem⁹ q̄ iacob q̄uis eēt valde di-
tatus. ezau tamē fr̄z suū sibi oc-
currētē timebat. nec ipsū habere
voluit sociū vel vicinū. **S**ic dato
q̄ homo v̄tutibz sit ditatus. sp̄-
bz fr̄z suū scz corpus vel dyabo-
bolū timē et occurū eius scz tēp-

tacionū suarū ipetū formidare.
ppter qd̄ debet dñm exorare di-
cēs illud **Gene. xxxij. Libera me**
dñe de? de maibz fr̄is mei quia
valde ipsū timeo. **V**el dic q̄ ia-
cob ē xp̄s q̄ .s. ad instinctū et ad
p̄ces matris sue .s. sinagoge. priāz
suam scz padisū dimisit. et ad la-
ban id ē ad mūdū p incarnationēz
reit. vbi scalā q̄ celos tāgit id est
cruce iuit. ⁊ ibi supposito lapide
sepulchri dormiuit. sc̄m̄qz est q̄
duas filias mūdi scz aiām et car-
nē sibi copulauit vxores. et du-
as turmas ouū id ē gētes dupli-
cis ppli acq̄siuit. iudeos .s. et gēti-
les ⁊c. **I**ste ē em̄ q̄ dicit **Ge. xxxij**
In baculo meo transiui iordanē
istū: et nūc cū duabz t̄mis t̄gre-
dior. **Q**uia .s. xp̄s iordanē mor-
tis transiuit et tandem cum dua-
bus turmis id est cum fidelibz v-
triusqz populi ad patrem in as-
censionē rediuit. dicens illud **Lu-**
ca decimo quinto. Surgā et ibo
ad patrem meum. Vel dic q̄ sca-
la quā vidit iacob. ē btā vir-
go q̄ stans in terra corporaliter
celos tāgebat cordialiter p quā
et q̄ mediāte angeli ad nos des-
cendere noscunt. et cui dominus
p beatam incarnationē inmixus
fuisse p̄probat. **V**el dic q̄ sca-
la ista ē crux. cui scz dñs psona-
liter fuit inmixus. et que ange-
los id est viros angelicos ī ip̄a
p deuotionē deābulātes cōtinet.
et stās ī terra celos v̄tualiē tāgit
et obtinet. **A**ngelus volens

dare constantiā iacob ne esau for
midaret p noctē cū eo luctatus ē
Sed cū ipsū supare nō posset sic
facietenus p̄tendebat tetigit an
gelus femur ei? et statim emar
cuit scz neruus suus ita q̄ extūc
iacob factus fuit claudus ⁊ qz ā
gelū viderat d̄ celo israhel fuit di
ct? et ne timeret esau p̄ angeluz
est monitus **D**ictū ē em̄ sibi non
vocaberis vltra iacob. s̄ israhel
erit nomē tuū: si inquit ⁊tra deū
fortis fuisti q̄to magis ⁊tra ho
mies fortis eris **I**srahel qui inē
p̄taf vidēs deū significat illū qui
habet ⁊templacionē vel beatifi
cā visionē **J**acob v̄o illū qui ad
huc hz p̄ntem luctā et hui? vite
tribulacōes **I**git̄ dico q̄ qn̄ ia
cob id ē homo mortalis et peni
tēs qui scz est sollicitus de euadē
do piculo ⁊ temptacōe esau id ē
dyaboli fratris sui ab eodē patre
geniti et creati plerūqz accidit q̄
angelus id ē de? luctaf cū eo scz
aliquas tribulacōes imittit ⁊ sic
dū neruū sui femoris id ē carnis
eius potenciā marcefacit ipsūqz
debilitat et restringit et ita q̄ntū
ad corpis v̄tutē ipsū claudicare
cōpellit: fortitudinē ad resisten
dū esau dyabolo sibi tradit eūqz
finaliter de iacob in israhel mu
tat qn̄ p? luctā hui? vite celi visi
onē sibi donat vel inquātū p̄ cō
templacionē ipsū ad deū viden
dū eleuat ⁊ mutat. tūc ei homo
de iacob israhel id ē de viato ē cō
p̄bensoz vel de actiuo ⁊templa

toz efficiat qn̄ neruus femoris id
est fortitudo carnis et volupta
tis ipsi? maceraf .ij. cōt. xij. Cū
em̄ infirmoz tūc fortis sū **V**el dic
q̄ angelus est anim? iaco b cor
p? que inuicē pugnant. que sic
dicat̄ ad galath̄ q̄nto hec sibi in
uicē cōtrarianē **V**erūtū angelus
id est spūs scūs carnē sup at qn̄
femur eius id ē carnis volupta
tem debilitat: tūc etiā iacob iste
israhel dicat̄ ⁊ ad videndū deū p̄
fidē et ⁊templacionē instruit qn̄
neruus femoris .i. voluptas car
nis ipsius maceraf ro. viij. **S**i
spū facta carnis mortificaueritis
viuetis

Qum laban p̄miserit ia
cob filiaz suā p̄ seruiio
septem ānoz qd̄ fecerat
sic factū est q̄ cū die nupciay cū
rachelē sibi deberet reddere que
erat pulcherrima supposuitt sibi
lyam que erat turpis et lippa in
alijs etiam mercedibz scilicet in
ouibus sibi promissis fuit sibi
merces mutata **I**ta q̄ laban nū
q̄ libenter volebat reddere que
per ipsum fuerant repromissa.
Immutasti enim inquit merce
dem meam decem vicibz sicut di
cit̄ genes xxxi **L**aban qui inter
pretatur candidacio significat
mundum qui more rei candide
visum discrecionis obtundit. vel
etiaz est dyabolus qui p̄ delecta
menta dulcem ⁊ candidū se ostē
dit **I**gitur isti sūt quidā dīm qui
nūq̄ quod p̄miserūt ⁊sueuerūt

reddē. ymmo seruitoz vel labo-
ratoz suoz solent stipendia com-
mutare. qz scz p rachele reddūt
lyam p p̄mio reddūt penā pro
albis oim̄b reddūt migras. pro
v̄tutibus reddūt culpas Et t̄ue
ra cotidie p̄cipit q̄ ille qui mun-
do seruit nūq̄ attigit ad bonum
qd̄ ab eo sperabat. Nulla enim
ē in rebus fortune constācia ym-
mo cōmuniter fit q̄ vbi acciden-
do bona p̄miserit: reddit mala.
Pro tales mūdi dilectoēs pos-
sūt dicere illud **Ysa. v.** **Exspecta-
uim? lucē. et ecce tenebre. et ceta**
Et iē xvij. **Nūqd̄ reddit p̄ bo-
no malū?** Vel si vis istud alle-
ga cōtra modernos dños q̄ serui-
toribz raro reddūt promissa. qz
scz cū homo seruerit pro rachele
.i. pro bono beneficio. finaliter
recipit lyam. i. aliquod benefici-
ū parum valens et quādoqz qd̄
ē deterit? et quādoqz nichil habet
ita q̄ iam proprie potest dicere
illud **Ysa. xliij.** **Inuacuū labora-
ui: sine causa et vane consumpsi
fortitudinem meam.** **Cum**
**Jacob p̄mo fuis̄ pro lya et tan-
de pro rachele dicit̄ ibi. q̄ amo-
rē sequētis p̄ori p̄tulit.** **Sic ve-
ro hodie cōe est cuiqz q̄ si habe-
at aliquā vxorem. i. aliquē ami-
cū vel familiarē et sibi superuei-
at ali? magis nou? p̄ nū quodā
modo. respectu alteri? cōtemp-
net et ultimū p̄diliget atqz volet
Ad hebreos x. **Mufert p̄mū vt
sequens statuatur. Cōtra q̄s dicit̄****

Ecclesiasticū ix. **Ne derelinquas
amicū antiquū. nou? em̄ nō erit si-
milis illi.** Vel dic q̄ lya lipa
sed secūda ē vita actiua q̄ est fru-
tuosa. **Rachel pulchra est vita
cōtemplatiua q̄ est p̄ciosa** **Igit̄**
dico q̄ q̄n iacob .i. mortalis hō
q̄ ē i h̄ mūdo luctat̄ de lie cōnu-
bio trāsit ad rachelis amplexus
id est de vita actiua trāsit ad vi-
tam cōtemplatiuam. et de secu-
li negocijs ad cœlestia cōtēplāda
trāssert. cōstat q̄ p̄mā vx̄ orē .i.
vitā actiā; et secularē parū repu-
tat quādo ad rachelē id est ad vi-
te cōtēplatiue brachia se trāsp̄oz-
tat parūqz reputat terrena quā-
do gustat q̄ sunt cœlestia vilipen-
ditqz vite secularis bona q̄n p̄ cō-
tēplaciōē cœlestia gustat dona.
Leui. xxvi. **Nonis sup̄uenti-
bz vetera p̄cietis et**

Qum laban cōcessis̄ soce-
ro suo p̄ p̄mio sui serui-
cij oues. que i grege suo
q̄nqz nascebant̄ migre. q̄nqz nas-
cebāt̄ albe q̄nqz nascebāt̄ varie
sic dicit̄. **Ge. xxx.** iacob magna
cautela vsus est. qui scilicet cum
oues tpe p̄gnaciōis ad cana-
les aquarum ad aquare venirēt.
si volebat q̄ fetus albos concipe-
rēt. virgas ex toto decorticabat
ipsasqz in canalibus ante o-
culos aspiciētiū ponebat. et sic o-
uis ad aspectū albe virge fetum
albū concipiebat. **Contra** quan-
do volebat fetus nigros p̄ducere
tūc solebat virgas cum pelle in

canalibus ponē. Si vero varias habere cupiebat: v̄gas p̄tim decorticebat et p̄tim cū cortice dimittebat. ymaginatio em̄ animalis ad aspectū v̄ge mouebat et sic qualis erat v̄ga talis partus cōcipiebat. **D**ic q̄ iacob significat deū v̄ga qua mediante deus pastor regit mūdū significat p̄latū oues v̄o significat eccl̄iaz vel collegiū filij v̄o ouium designat subiectū populū. **I**git̄ dico q̄ a qualitate v̄garū. i. p̄latoy sequit̄ q̄ litas agnoy subiectoy. **O**ues em̄. i. eccl̄ie tales p̄tus id ē tales s̄bditos cōcipiūt quales v̄gas. i. quales p̄latos cōspiciūt qz reuera agni id ē s̄bditi tales efficiūt q̄les v̄ge id est quales p̄lati vel superiores vel eccl̄ie eoy aspectibus offerūt. **C**ū virgis em̄ nigris sūt nigri cū albis albi. et cū varijs varij cū boīs boni cū malis mali cū mediocribz medijs p̄s. **C**ū scō scūs eris. **V**el dic q̄ oues sūt simplices qui reuera dū ad canales id ē ad p̄dicatores sacre scripture veniūt v̄tputa q̄n ad audiēdos s̄mōnes accēdūt solent tales fetus id est talia p̄posita et opa cōcipere quales v̄gas id est quales exēplares r̄gulas ibi solent videre: s̄m̄ em̄ virgā id est s̄m̄ exemplū qd̄ in canali id ē in p̄dicatore cernit fetus opis vel p̄positi in auditibz ḡnat. **V**el dic q̄ si virga id ē p̄dicator vel p̄lati sit cortice bonoy tyaliū et oīs male cōsufacionis nudatus.

et omni affectu terrenoy priuatis solent oues id est auditōes simplices qui talē aspiciūt cōcipere albos fetus. i. facē bonos actus. **C**ōtra v̄o q̄n p̄lati male cōuersacionis cortice sunt restituti fetus et actus ouium id ē simplicium s̄bditoꝝ vicioꝝ ingredie sūt fedati. **M**at̄. ij. s̄ facies eoy sicut ingredo olle. **V**el dic q̄ virge significat opa et rigorē dīne grē et iusticie quibz v̄berat filios pestilētes p̄s. **V**irgā v̄tutis sue emittet d̄ns ex syon. **I**ste em̄ v̄ge q̄nqz sūt nude et decorticate inquantū manifesta est dei iusticia q̄nqz cortice sūt opte inq̄ntū dei iudicia sūt occulta. **D**ico igit̄ q̄ solo asp̄cū taliū v̄garū id ē ex sola cōsideraciōe iudicioꝝ dei et sue iusticie op̄m: oues. i. boni simplices d̄nt bonū p̄positū cōcipere et bō opa p̄turire. solus em̄ aspectus iusticie et v̄ge rigoris sui et tribulacionū q̄s imittit facit hominē cōcipere sp̄m salutis et finaliter parere opa grē et veritatis siue virtutis qd̄ etiā de bonis s̄bditis apparet qz sc̄z nō debent expectare q̄ a p̄lato virga p̄cuciant ymo solo asp̄cū bene opati tenent. **p̄sa.** **D**ñe a timore tuo cōcepimus

Dna filia iacob volēs videre mulieres regionis chanaanoy exiit ad videndum. quā cum vidisset sicchem filius emoz principis terre admauit eaz rapuitqz et dormiuit

cum illa. vi opprimens virginē.

Reuera dina filia iacob figt aiam. filiā dei patris. regio ista est mūdus vbi scz chananei gentiles. i. pccōzes morant. Sichē aut est dyabolus. et emor est lucifer pater eius. q̄ i hoc seculo pncipaf Jobis. xiiij. Vēit em pncēps mūdi huius. q̄. Agit dico q̄ quādo filia iacob. i. aia xpiana vlt etiam aliqua psona religiosa cupit videre mulieres chananeoru. i. delcāciōēs. ludibria et mollicies pccōp. et sic de domo fligiomis. i. de secreto dsciēcie ad mūdi regioēz p aliquā malā dplacēciā trāsit. et i aliq̄bo mūdi negocijs. nō credēs malefacere s̄ bene estimans suā seruare virginitatē. i. sue dsciēcie itegritatē se i gerit et imittit. statim adest sichē. i. dyabolus qui p malos d̄sensu eam rapit et p mala opa violat et corripit. et virginitatē spūalis pudiciēcie sibi tollit. eāqz scā ad domū patris sui scz ad infernū protrahit atqz ducit. Vtile ergo est q̄ aia domū d̄sciēcie nō exeat. q̄qz exteri ad mūdi negocia nō trāseat. ne forte dyabolus ipam rapiat et corūpat. **Lu. ix.** In quācūqz domū itraueritis. ibi manete. et inde nō exeat. **Vel dic** ad litterā contra iuueculas q̄ domū patris exeūt p vidēdis mūdi ludibrijs ad mūdi festa et cōmūia vadūt. vbi scz a iuuenibz luxuriosis facile decipiūt et mēte vel corpe corripūt. **Idē vero**

est de monialibz q̄ plus volūt p mūdum penes amicos circuire. q̄ in clauetro manere. Unde sepe fit q̄ corripūtur et castitatis pudore priuāt. p̄me ad thymote. quinto **Q**iscunt circuire domos et cū luxuriante fuerint. querūt nubere.

Qum ioseph fili⁹ iacob iunior a prē pl⁹ alijs fratribz diligēt. ppter qd̄ tunica talare ei fecerat. ipm̄qz scā domi cū fratres irent ad pascua detinebat. et fcm̄ ē q̄ sompniat q̄ sol et luna et stelle xi. ipz venerabāt. et q̄ manipuli frū suoz suū mamplū adorabant ppter qd̄ ip̄sifrēs sibi q̄ plurimū inuidebāt. q̄ ppter cū p̄ ipsū in palcis ad frēs visitādos misit ip̄sosz de sichem in dothaim tranhuisse compisset statim quando eum viderūt. in mortem ipsius conspirare ceperunt. **Ipsū ergo** talari tunica exueit et i cisterna veteri eum incluserunt. et tunicā eius in bedi sanguine statim tingunt. et eam ad patrem mittentes puerū a feris occisū fingunt. **Ipsū vero** puerū ysmaelitis mercatoribz vendunt. qui tādē ad egiptum eum deferunt ibi deo operante dominus egipti efficitur. **Ista q̄** pater et fratres ppter famem suā releuādā. ad eū finaliter descēdunt et vadunt et iuxta sompnij visionem sibi obediunt et seruiunt. **Ista allegoricē** exponuntur communiter de cristo

Iste ē ioseph filius iacob .i. dei
p̄ris ab ip̄o sup̄oia p̄dilaīs ma
th̄. iij. h̄ est filius meus dilect⁹
et tunica talari .i. b̄uamitate vesti
tus ab et̄no sompnias ⁊ p̄uidēs
q̄ a stellis et fr̄ib⁹ .i. ab āgelis ⁊
hoīb⁹ erat merito adorāndus Fra
tres igif istius quos p̄ ad pa
scendos greges miserat erāt pha
risei quos sez deus ad p̄ncipes
simplices instruēdos in scriptu
re pascuis ordinauerat Isti tam̄
de sichem qui interp̄tat⁹ causā i
dotaym qd̄ interp̄tat⁹ defectō trā
suerāt inquātū de bona causa in
defectū de lege in peccatū de bo
no intellectu in malū improbe se
mutarūt. **M**issus ḡo ioseph id
est x̄pc̄ in pascua mūdi hui⁹ p̄
suis fr̄ib⁹ visitandis et p̄ hoīb⁹
redimendis ipsos in dotaym re
pit inq̄ntū sez in defectione plu
riū vicioꝝ eos imersos inuenit.
p̄s. **I**nuenit eos ī tra desita ī loco
horroris et vaste solitu dimis.
Isti inuidētes sibi tunica b̄uami
tatis ipsū exuūt occidēdo: et eaz
sanguine cruentāt ipsū flagellā
do: in cisterna eū ponūt cozp⁹ se
peliendo .ismaelite tñ .i. aposto
li eū emūt ipsū p̄ fidē recipiendo
q̄ ī egiptū id ē in gētilitatis po
pulū eū deferūt p̄dicādo vbi tā
dem dñs effiat⁹ fidē suā et eccl̄iaz
dilatando. **I**ta q̄ fratres sui scilz
iudei q̄ prius eā vendiderāt fina
liter ad ipsū venient se sez ad eū
cōuertendo et hoc qñ fame id ē
paupertate et inopia laborauerūt

p̄ mūdū vagando p̄s. **F**amem
patient⁹ vt canes et circuibūt ci
uitatē ipsi ouertent⁹ ad mandu
candū. **D**el allegari p̄nt exēpla
riter quō p̄uidēcia dei h̄z diūsoꝝ
modos occultos sua oya facien
di et quō nō est possibile q̄ pos
sint p̄hoīez imutari q̄nymo sepe
fit p̄ eadē vias quib⁹ hō dei or
dinacōez impedire nitit⁹ ad ple
nū effectū ipsi p̄uenit⁹. **I**sti em̄
visionē sompnij sui ne adoraret
eū impedire volētes ipsū exteri⁹
v̄diderūt **U**bi tandē p̄ labores
et carceres dñs egipti factus est
ita q̄ ipsū vbi nō sperabāt ado
rauerūt **D**ominus eī multas trī
bulaciones et miserias q̄ndo qz
imittit nec curat si hoīez l̄ ad pec
catū laxari vel tribulacōib⁹ fati
gari p̄mittit: qz q̄s qualis finis
cōsequi deat ipse sentit. excelsus
em̄ domi⁹ et b̄uilia respiciat ⁊ al
ta a lōge agnoscat **U**nde etiā ipse
ioseph dicit fr̄ib⁹ genez vltimo
Nolite timē inquit nūquid pos
sum⁹ resistē dei volūtati vos cogi
tastis de me malū et domin⁹ ver
tit illud in bonū vt exaltaēt me
Duodecā fuerūt filij iacob .duo
decā fōtes in helim .duodecā la
pides p̄ciosi in veste aarō .duo
decā lapides insecti in altari .duo
decā panes p̄poficōis .duodecā
lapides de iordane sūpti ⁊ in sig
nū positi .duodecā boues s̄b ma
ri eneo cōstituti .duodecā stelle in
corona mulieris .xij porte .xij .
āguli xij sūdamēta noue citatis

Duodecim hore diei. duodecim men-
 ses anni. duodecim fructus ligni
 duodecim signa celi. Reuera per
 istum numerum duodecim possunt
 intelligi duodecim apostoli vel etiam
 quicunque fideles duodecim aposto-
 lis credentes et duodecim aposto-
 los imitantes quia per certo isti sunt
 xii patriarche qui alios spiritualiter
 genuerunt. Sunt xii fontes qui ali-
 os gratia et doctrina irrigauerunt.
 Sunt xii preciosi lapides qui vestes
 sacerdotis id est ecclesiam ornauerunt.
 Sunt xii insecti altaris ecclesie
 lapides qui ipsum altare id est
 fidem ecclesie sustinuerunt. Sunt
 duodecim panes qui famelicos
 faciauerunt. Sunt xii boues qui
 sub mari sacre scripture trinaue-
 runt. Sunt duodecim stelle qui mun-
 dum illuminauerunt et in corona
 mulieris id est ecclesie reluxerunt.
 Sunt xii aguli qui fundamenta civitatis
 ecclesie stabilierunt. Sunt xii funda-
 menta que ecclesiam fortificauerunt.
 Sunt duodecim hore diei qui die
 diuine gratie distinxerunt. Sunt xii
 menses qui sole id est christum per gratiam conti-
 nuauerunt. Sunt xii fructus qui doctrina
 sua sana alios nutrierunt.
 Sunt duodecim signa qui gloriam
 bonis penam reprobis significauerunt.
 Isti ergo potuerunt dicere illud
 Ge. xliij. Fratres sui filij viri vni?
Quod thamar in habitu me-
 tricium sederet in bivio. ac-
 cidit quod patriarcha iudas
 transiens cum ea concubuit. qui pro
 arrabone anulum et armillam et ba-

culum pro se sibi dedit. qui seque dupli-
 ce prole probares a sarra in ea genu-
 it. Et cum propter adulterium ducere
 et ad ignem ostendendo predicta pig-
 nora que sibi iudas dederat libe-
 rata fuit. de viro inquit cuius hec
 sunt concepti etc. Vide plenius histo-
 riam Gen. xxxvii. Judas iste
 fignus christum qui leo de tribu iuda di-
 citur. Ista vero mulier fignus aia. qui
 cum habitu metricis id est cum multipli-
 ci peccato et cum male consuetudinis con-
 tagio et in bivio mundi sedens qui mundum
 rone dicitur bivium quia ibi homo facile de-
 viat. Sed quod pro certo plerumque con-
 git quod verus noster iudas id est
 christus istam per misericordiam respi-
 cit et iucit secumque per gratiam cohabi-
 tat et concubuit. anulumque fidei et ba-
 culum spei seu memorie christi crucis.
 et armillam caritatis sibi per arrabone
 ne concedit. duplicemque fetum seque bonam
 affectionem interius et bona operationem
 exterius eam impugnat. et ubi demones
 istam ad ignem pene et culpe mittunt
 trahunt misericorditer ipsam saluat. quia
 peccato nunquam anima igne male concupie
 in peccati oburit vel etiam igne iehenne
 nunquam pro morte dampnat. dum tamen
 predictam arrabone seque anulum armillam
 et baculum omnidie mereat. Ita quod
 tunc potest dicere illud s. xxxiiij.
 In baculo isto transiit ierodax etc.
 In baculo enim crucis vel spei ierodamis
 id est fluxus mortalitatis nostre
 potest tunc transire anima. et duplex pro-
 tus duplexque turma bonorum
 operum scilicet interiorum et exte-
 riorum poterit in ea parturiri.

qui ne cognoscat pallio falsay
palliacō^m a fraudū se velat vt sic
cōcubitū iude. i. familiaritatē do
minoy hēat a vt diuicijs imp̄g
net^r et pastorali baculo a anulo
ep̄ali armillaq; dignitatis dicit^r
Vel dic q; hodie dato q; aliq; p̄so
na cōburi meruerit si tñ arrabo
nē ostenderit. i. si bona munera
iudicijs obtulerit salua erit. **Est**
em̄ vn^l lapis p̄ciolus qui cōburi
vel puniri hoīez nō pmittens di
cit illud ysa. xliij. **Cū** ābulauē
p aquā teāi ero cū p̄tāficis p ig
nē nō cōbureris **Vel** dic q; iudas
est iniquus iudez qui sepe alios
punire nitit^r de eo crimē quo ip
semet inodat **Verūtñ** qñ crimē i
ipsū inflectit q̄uis homo fit cul
pabilis ipsū cōnat^r liberare quia
legit^r q; cum vxoz p̄butifatis
oculos inieisset in ioseph ita q;
ip̄si petiit^r cōcubitū qd̄ cū et ille
negass^r et fugiēs palliū dimississ^r
Nulla vō se vidēs cōtēptā cōtrariū
viro suo dixit et q; eā ioseph op
p̄mere voluerat acūsauit et pal
liū dimissum in argumētū fidei
ostēdiess^r p̄pter qd̄ vir ille nimis
vxori credul^r ioseph carceri mā
cipasset de quo tandē dñs miras
culose eū expēdiuiss^r. p̄t allegari
cōtra fallaciā mulieris que nō ti
met qñq; ipudice libidinē appe
tere nec timet falsū crimē impo
nere et argumētū fidei multa fin
gē et p̄tendē nec facit cōscienciā
innocentē dampnare eccl̄. xxv.
Nō est malicia sup maliciā mu

lieris. **Potest** etiā allegari cōtra
viros modernos q; scz nimis su
is credūt vxorib; et maxie vbi
agitur de pudicia diugali **Po**
test etiā allegari q; quicūq; iust^r
ex^o ioseph se debet potius p̄mit
tere diffamari a incarcerari q̄ le
gē dñi p̄terire a maxime qz dñs
solet tales expedire et ad maio
rē gloriā p̄mouē sic apparuit in
susanna et in isto. **Vel** p̄t allega
ri pro veritate et pro innocēcia
q; q̄uis aliqñ sup̄primis finalitā
mē vincat ij. esdre iij. **Sup** oīa
vincat veritas aē

Duo familiares p̄barao
nis regis egipti in carce
re regis positi cū ioseph
scz mḡr p̄incernay et mḡr p̄isto
rū viderūt sompniū vna nocte.
Mḡr em̄ p̄incernay videbat cō
trā se vitē in qua erāt tres ppagi
nes in quib; vne florebāt et ma
turesebāt **Ita** q; ciphū p̄barao
nis accipiebat et ibi vuas expri
mebat a poculū r̄gi dabat **Ma**
gister vō p̄istorū tria camistra fa
rune portare se sompniabat a in
supiori qd̄ oēs abos qui fieri so
lēt arte p̄istoria cōtinebat alijs
qz excelsius p̄eminebat aues a
bos comedē cōspiciebat **Ista** er
go sompna fuerūt a ioseph ex
posita talit^r q; p̄incerna ifra tres
dies debebat ad p̄stinū officiū
restitui et potū regi porrigē **Pi**
storū vō debebat suspendi a aues
carnes ei² comedē **P̄barao** rex e
gipti deum significat celi regem

Carcer autē eius figit istū mūdū
q̄ sc̄z d̄tinēt p̄inernā ⁊ pistozem
id est populū bonū ⁊ malū. p̄in
ernā p̄pter defectū p̄mi paren
tis boni ⁊ mali de domo phara
om̄ id est de paradiso fuerūt eiecti
et in hui⁹ mūdi carcere vincula
ti. **S**ed p̄ certo vterq; sompniat
i carcere id ē vterq; cogitat de fu
turis. **B**oni em̄ q̄ i p̄inerna figu
ratur vidēt vitē id est deū q̄ h̄z
tres propagines id ē tres perso
nas q̄b; accipiūt vuas id est fidē
de qua sc̄z ip̄si exp̄mūt vinū id ē
bona opa q̄ infūdūt in calice regis
xp̄i in quātū ista letificāt regem
xp̄m. **P̄s.** Vinū letificat cor ho
minis. **M**ali vero q̄ p̄ pistozē de
fignt vidēt q̄ ip̄si habent tria ca
nistra id est triplīcē cōcupiscēciā
et genus aboy. i. carnis et oris
ingluviē et aues desup volante⁹
id est et vanitatem et supbiam.
Baruch iij. In auib; celi ludūt.
Quis ergo sim⁹ amborum. pro
culdubio secundum expositionē
Joseph id est secundū sanctorū
doctrinam boni sūt p̄miaudi qz
sc̄z p̄inerna id est cētus honorū
post tres dies. id est post tria tē
pora hui⁹ vite sc̄z in die iudicij.
ad gradum pristinū sc̄z ad beati
tudinem et immortalitatē restituē
t̄ ⁊ i domo regis. i. i paradiso red
piētur et ad pp̄inandū vinū les
ticie cū angelis admittēt. **C**ōtra
vero mali p̄ eosdē tres dies sc̄z i
die iudicij in inferni patibulo sus
spēdēt et eoy aīe ab auib; id ē a

deoib; vedēt. **Deu. xxxij.** Cōsue
t̄ fame et deuorabūt eos aues.

Vidit pharao sompniū sc̄z
septem vacas p̄guissī
mas q̄ pascebāt i locis
palustrīb; **P**ost q̄s erumpebāt
septem alie macre ⁊ fecte que cōs
suptis et deuoratis priorib; nul
lū saturitatis dedere restigiū sed
simil macie ⁊ squalore torpebāt
Vidit etiā q̄ septem sp̄ice pullu
labāt e culmo vno plē atq; pul
cherrime. **A**lie vero vij. percusse
vredine oriebant̄ e stipula que
priorū pulchritudinē deuorabāt
Primo sciēdū ē q̄ numer⁹ sep
tenari⁹ vniuersitatē figit s̄m gre
go. eo q̄ vniūsa t̄pa p̄ septena
riū dierū currūt et sic dicā q̄ sep
tē vacce pingues fignt vniūsos
dītes. vij. v̄eo sp̄ice plene fignt
vniūsa eoy t̄palia boā vacce v̄o
fignt deonū vniūsitatē. vij. vero
sp̄ice s̄q̄lide designt illā quā et i
fert vniūsalē adūsitatē. **S**ic i
dico q̄ i rīpa fluis p̄speitati⁹ mū
daē ixiunt hodie vij. vacce mū
di dītes dīc̄is ip̄gnati q̄ vij. sp̄i
cis. i. vniuersitate bonoy t̄paliū
sūt t̄f̄cī. **S**z t̄uēa ex alia pte sc̄lz
p̄ mortē isti ixiunt vij. vaccas
macras. i. vniūsitatē tormētoy a
q̄b; iste vacce p̄gues cū sp̄ic⁹ su
is deuorabūt et et naliē cōsumēt
demoēs ei dītes deuorabūt et se
quētes adūsitates p̄cedēte p̄sp̄eri
tatem vastabunt. vnde sequitur
ibidē. venient septem anni tante
sterilitatis ita q̄ obliuioni detur

cūcta retro habūdancia Ideo cō
tra istas vaccas loquitur amos
iiij. dicēs **A**udite verbū dñi vac
cæ pingues que estis in monte sa
marie que calumpniā facitis e
gemis et cōfringitis paupes dicē
tes auerte vt bibā? qz ecce dies
veniet dicit dñs et eleuabūt vos
in cōtibus et reliquias vestras i ol
lis feruentibus **V**el dic q iste vac
cæ pmo significāt aliquos hoīes
pingues diuites et sibi sufficien
tes sic sūt quidā qui in rīpa hō
mūdi tenuerūt de suis redditibus
bonos status **S**eptē vero macre
sequentes significāt malos eoz
filios et successores qui scz qñqz
ita sūt paupes macri et infortu
nati q pinguedinē pdecessoz su
oz et bona que acq̄uerūt cōsu
mūt deuorāt atqz vendūt et tam
nullā facietatē atqz sufficienciā p
inde recipiūt aut acquirūt. et sic
fit q squalor et vredo macies et i
fortunū ipsoz vaauitasqz stipu
lay. i. paup̄tas et tenuitas bono
rū suoz alioz plenitudinē deuor
rat et quicquid boni alij p̄dces
sores sui amulauerūt malozū
successoz infortunitas deuastat
Io. iiij. Alij laborauerūt et vos
in labores eoz introistis **V**el dic
q vaccæ iste macre sūt auari ba
illui et officiales vel p̄ncipes ra
ptores et voratores qui scz tante
sūt tenuitatis et paup̄tatis tan
tarūqz expensaz et insaciabilita
tis q nichil penitus sufficit eis
quāmo dato q omnes vaccas pi

gues p̄rie. i. om̄s diuites hoīes
sibi subiectos soleant rapinis et
exactionibus deuorare et cōsumere
et vastare. nullū tñ saturitatis l
sufficiencie restigiū in eis appet
ymo paup̄tate et miseria sp̄ sūt
repleti p̄ubioz xl. **A**lia diuidūt
p̄pa et ditiores sūt **A**lia rapiūt
nō sua et semp in egestate sūt.

O **G**enesis xliij. dicit cū fra
tres **J**oseph ad ipsū in
egiptū vbi dñabat v̄s
sent ipse ibi fratres suos cognos
cens nō ē agnitus ab eis. **J**ecit
ergo eis diuinū et qz sciebat qui
erāt p̄mogeniti fecit eos ad men
saz priores sedē h̄m qz erāt antiq̄o
res et dato qz ibi eēt beniamī a
dolescētulus ab eo p̄cipue p̄dile
ctus eo qz fr̄ erat ip̄si? v̄terinus.
ipsū tñ antiq̄ioribus fr̄ibus nō p̄
posuit: ymo qz erat iunior locū
v̄ltimū sibi dedit **T**al̄ ioseph ē
crist? gen̄. xlij. **F**ilius accētes io
seph. fr̄es sui sūt oēs cristiāi. ro
vij. p̄mogenitus i multis fr̄ibus v̄
terim et maḡ dilcā sūt religiosi et
clerici q̄ sibi sp̄ualit̄ sūt cōiuncti **D**i
co igit̄ qz ioseph. i. crist? q̄uis
hodie sit a fr̄ibus. i. a fidelibus ab
scōditus et ignotus ipsos tñ iū
cē diligit et cognoscit. et q̄ sit eo
rū etas. i. eoz p̄fectio opt̄ie iudi
cat et discernit. etas em̄ v̄tutē et
p̄fectiōz significat i q̄ q̄nto q̄s ē p̄
fectior tāto hōre padisi ē digni
or sap̄ie iiij. **C**am sūt sensus hoīs
et etas senectutis vita imaculata
Quā i? isti fr̄es xp̄ifideles i diuino

ioseph .i. in paradisu sunt locandi .
optime considerat ipse xps etatem
.i. meita singulorum .i. iposq; scia
du pmogeita sua .i. scia du vtu
tes qs bnt solet ordinare et pri
mos vel vltios collocare a hoc fi
ne qcuq; acceptione personaru
qz p cto frs vterini .i. viri ecci
ne qd pferut qnymmo si i mozi
bo sint ceteris minores vltimo
res ponut **I**bi em no e acceptio
seu distinctio iudei et greci qnimo
sepe fit q greci q pmi sut sut no
uissimi .et nouissimi pmi . **V**el
dic q ioseph e platus q tuera su
me dz agnosce etate .i. meita sub
ditoru .et dato q ipi eu no cog
nouerut .i. no visitauerit nec ob
tulerut munera nec adulado ap
plauserut .ipse tamen dz eos cog
nosce et eoru sufficiencias cogita
re **E**rgo qn ipse facit diuini id e
pulsionem aliquam ipse dz i mesa be
neficior eccle ipos collocare po
res q i etate .i. i vtutibo sut maio
res . qz vere dato q beniam i de
q illi habeat aliqs frs vteinos
.i. aliquos sanguineos nepotes
vel aicos . si tn sint iuiores .i. mo
ribo ipfectiores . nuq dz eos bo
nis et puctis pponere h pmissis
melioribo iphis vltimu locu dae
Ps . **I**bi beniam i adulescētul? zc
Unde bester po . **B**ibebat oes in
aureis poculis : ac . **D**ato q
ioseph frs suos ordinate seun
du etates suas collocat ad me
sam . et sic beniam i pdilectus et
vterin? q eo eet **I**unior vltimus

locaret . nichil tn ppter h sibi de
pnt ymmo portio aboy qua si
bi ioseph dedit portione alioru
frum i quq; ptibo excessit . **S**ic
vero cu frs ioseph .i. fideles ec
clesie nuc in locis graduu et dig
nitatu diuersimode sint locati ita
q sepe fit q illi q sunt vterini .i.
xpo magis p caritate conuicti et
ab eo potissime pdilecti i mesa bo
noru ecclesie sut vltimi constituti .
qz vero hodie plerumq; accidit q
illos qs xpc ver? ioseph .pl? di
ligit . et quos sibi caritas seu sci
tas magis iugit vltimos i eccle
vel mudi dignitatibo poit . dices
illud **Iu . xiiij .** recube i nouissimo
loco . **E**t h tn nichil sibi deperit
ppter ista . qz pro cto p? morte
qn xps distribuz abos glorie pa
disi isti alijs pfiacet et portio glo
rie qua habebut alioru glorie p
fet . qz tuera xpc illos q sut mo
vlti . depressi a paupes alijs qui
mo sut alti a dices preferz . ita q
gloria eis data alioy gloria pcelz
Ma . xx . **E**rut nouissimi pi ete .

Vel dic q talis ioseph ee vide
tur defectuosus prelatu . qui re
uera de bonis eccle solz suis fri
bo vteris .i. filijs nepotibo et co
prioris et familiaribo magis dare
dato q alij antiqores et meliores
noscat ee . sic d? ad ephe . v . **Q**
neo uq carne sua odio habuit h
nutrit a fouz ea **C**ipho ioseph
inventus fuit i sacco beiam i iunio
ris fratris a minoris ad denotan
du q ciphus diuine sapencie in

facco .i. in corde hūiliū inuenit
qz qnto quis est p hūilitatē mi
nor et p puritatē iunior tāto ca
lice sapie plus potat **Ex^m** de be
ato iobāne qui erat aplūs iuni
or et tñ intellectu fuit alcior p̄s
Beniamī adolescentulus in mē
tis excessu Sicut dicit̄ gen̄ xl
vij **J**oseph emit pplm̄ egipti i ser
uitutē regis .dādo eis frumentū
regis **S**ic v̄o p̄dicatoz qui ē di
spensatoz frumētī .i. scripturē et
scie xp̄i regis pplm̄ fidelīū in ip
sius regis xp̄i acquirat seruitutē
dū frumentū suū .i. doctrinā suā
vel etiā eucaristiā ei p̄dit p̄s **Ex**
adipe frumētī saturauit eos . **V**el
dic qz pplūs p̄baronis .i. dya
boli seruus efficit̄ .dū frumento
eius .i. boīs t̄palibz faciat̄ vnde
p̄ .xxij. **Q**ui accipit mutuū est
fenerator .

Iacob i hui moritur? voluit bñdi
cere duobz filijs ioseph scz effra
ym et manasse vñ cū ess̄ i lōo ce
ciatēs adduxit eos ioseph sibi
benedicēdos ad lectū **C**ū ergo p̄
mogenitū posuiss̄ ad dexterā et
2° geitū ad sinistā . pater man?
sup̄ ositur? cācellauit a dextaz ge
mito 2° . qui erat sinister ante po
suit **S**inistā vero sup̄ p̄mogeni
tū assignauit et sic cācellando et
mutādo mā? dext̄ filioz sinister
sinister vero dext̄ factus ē a be
nedictionē p̄mogenitū reportauit
Reuera iste iacob p̄iarcha: p̄t
michi significare deū . ioseph v̄o
significat mūdū vel quēcūqz qui

habet alios pmouē p̄ncipē vel
p̄latū . p dexterā intelligit̄ p̄spe
ritas . p sinistā v̄o adūfitas . g^o
istud cōstat qz ioseph .i. mūdus
aliq̄s p̄mit ad dexterā aliquos
cōstituit ad sinistram quia scz di
uites p̄mit in dextera p̄sp̄erita
tis pauperes vero in sinistra ad
uerfitatis **S**ed reuera iacob xp̄c
in die iudicij quādo benedictio
nez dabit legislatoz et ibūt de v̄
tute in virtutem et videbit̄ deus
deoz in syon tūc manus sue mu
nificēcie cancellabit et etiā eas
p̄mutabit . **S**icqz fiet qz dexterā
p̄sp̄eritatis illis dabit qui nunc
sūt in aduerfitatis sinistā **S**ini
stram vero aduerfitatis h̄is da
bit qui nūc sunt in prosperitatis
dextera . et sic fiet qz dext̄erī fient
sinistri et eōuerso a qz p̄mi erūt
nouissimi et nouissimi p̄mi luce
xx **E**siurientes impleuit bonis a
diuites dimisit inanes **J**oseph
vero sicut dicitur gen̄es l . noluit
sepeliri in egipto . ymo rogauit
fratres qz in terā promissionis
portarent . qd̄ finaliter factū est
sicut dicitur exo . xij . **S**ic v̄re
nec nos debemus velle sepeliri p̄
malam consuetudinem in p̄cō
ymo debemus rogare fratres id
est r̄ligiosos a iustos qz ide suis
doctrinis . exemplis et oracioni
bus nos educāt p̄s **E**duc de car
cere animā meam
Explicūit moralitates sup̄ gen̄ .
Incipiūt autem moralitates su
per exodum